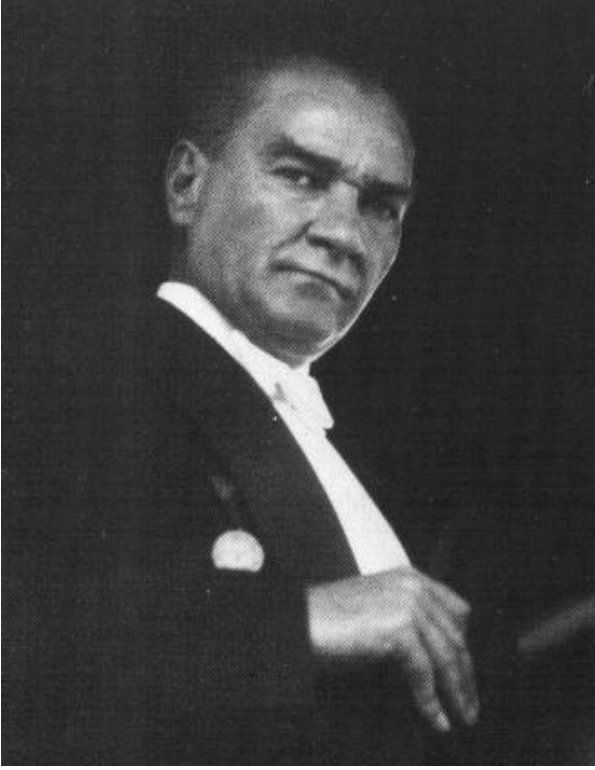

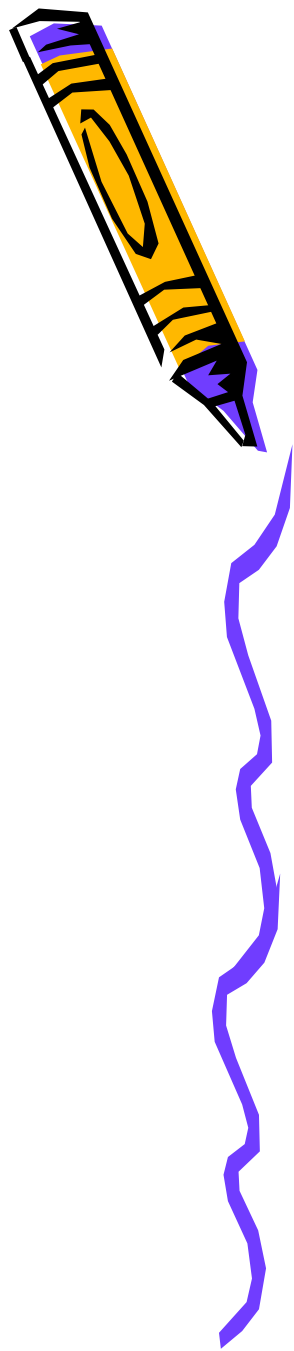
TÜRK DİLİ

YAZIM KURALLARI

- *Türk dili dillerin en zenginlerinden dir, yeter ki bu dil şuurla işlensin...*

SUNUNUN İÇERİĞİ

- A) Yazım kuralları
- b) Kısaltmalar

TÜRK ALFABESİ

- Türk alfabesi, Latin harfleri esas alınarak 1. XI. 1928 gün ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun ile kabul edilmiştir. Bu kanuna göre, Türk alfabesinde 29 harf bulunmaktadır.

HARFİN SİRA NO	HARFİN ADI	KİTAP YAZISI		EL YAZISI	
		BÜYÜK	KÜÇÜK	BÜYÜK	KÜÇÜK
10	ha	H	h	<i>H</i>	<i>h</i>
11	ı	İ	ı	<i>İ</i>	<i>ı</i>
12	i	I	i	<i>I</i>	<i>i</i>
13	je	J	j	<i>J</i>	<i>j</i>
14	ke	K	k	<i>K</i>	<i>k</i>
15	ı	L	l	<i>L</i>	<i>l</i>
16	me	M	m	<i>M</i>	<i>m</i>
17	ne	N	n	<i>N</i>	<i>n</i>
18	o	Ö	o	<i>Ö</i>	<i>o</i>
19	ö	Ö	ö	<i>Ö</i>	<i>ö</i>
20	ı	P	p	<i>P</i>	<i>p</i>
21	ı	R	r	<i>R</i>	<i>r</i>
22	ı	S	s	<i>S</i>	<i>s</i>
23	ı	Ş	ş	<i>Ş</i>	<i>ş</i>
24	t	T	t	<i>T</i>	<i>t</i>
25	u	Ü	ü	<i>Ü</i>	<i>ü</i>
26	ü	Ü	ü	<i>Ü</i>	<i>ü</i>
27	v	V	v	<i>V</i>	<i>v</i>
28	y	Y	y	<i>Y</i>	<i>y</i>
29	z	Z	z	<i>Z</i>	<i>z</i>

- Bu alfabeyle dilimizdeki harflerin sırası, büyük ve küçük yazılışları, el yazısı biçimleri ve okunuşları belirlenmiştir.

SESLELER VE SES UYUMLARI

- Türkçe, ses uyumlarına sahip bir dildir. Ekler bu uyuma göre getirilir.
- Türkçede sesler ünlüler ve nszler olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

UZUN ÜNLÜ

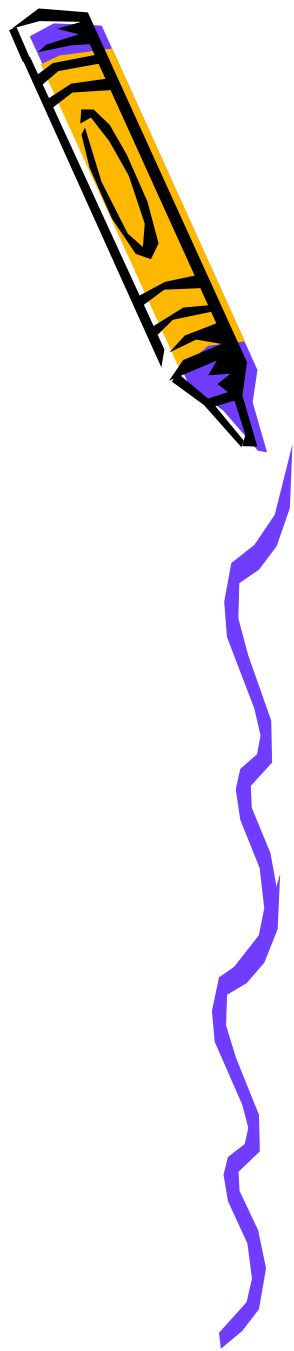
- Kökeni Türkçe olan kelimelerde uzun ünlü yoktur.
- Uzun ünlü, yabancı dillerden Türkçeye giren kelimelerde görülür.

Son ünlüleri kalın sıradan olmasına karşın incelik özelliği gösteren bazı alıntı kelimeler ince ünlülü ekler alır:

alkol / alkolü
hakikat / hakikati
helak / helakimiz
kabul / kabulü
kontrol / kontrolü
protokol / protokolü
saat / saate
sadakat / sadakatten

Kökeni Türkçe olan kelimelerin sonunda *b, c, d, g* ünsüzleri bulunmaz.

- Ancak, anlam farkını belirtmek üzere *ad, od, sac* gibi birkaç kelimenin yazılışında buna uyulmaz:

ad (isim), *at* (binek hayvanı); *od* (ateş), *ot* (bitki); *sac* (yassı demir), *saç* (kıl)

Bazı alıntı kelimelerde tonlulaşma (yumuşama) olmaz:

ahlak / ahlakın

cumhuriyet / cumhuriyete

evrak / evrakı

hukuk / hukuku

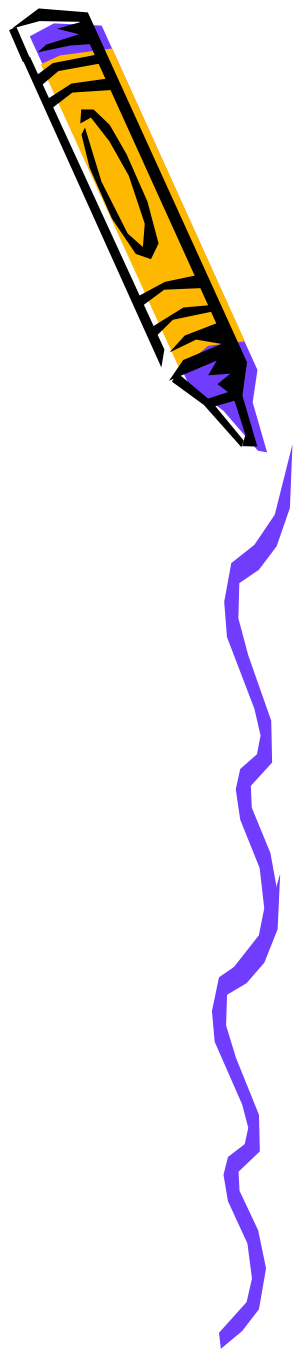
ittifak / ittifaka

sepet / sepeti

tank / tankı

bank / bankı

Tek heceli kelimelerin
sonunda bulunan *p, ç, t, k*
ünsüzleri ise iki ünlü
arasında çoğunlukla korunur:

ak / akı

at / atı

et / eti

göç / göçü

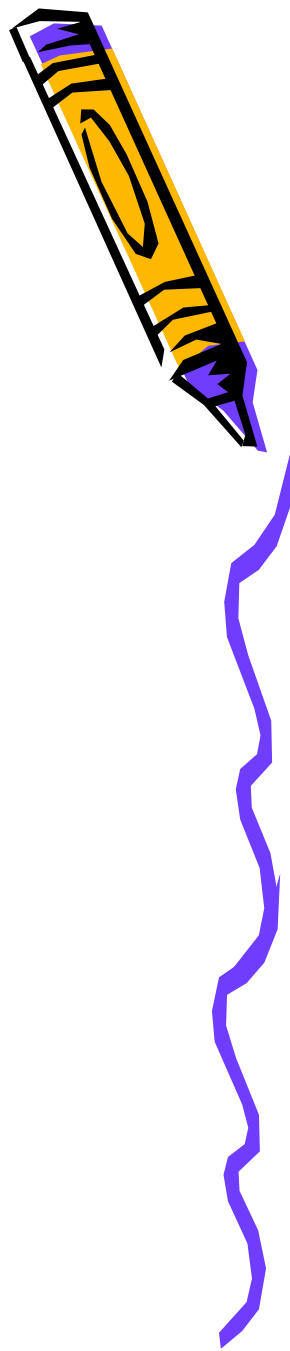
kaç / kaçınıcı

kök / kökü

saç / saçı

suç / suçu

süt / sütü

- Ancak, tek heceli olduğu hâlde sonundaki ünsüzü tonlulaşan kelimeler de vardır:

but / budu

dip / dibi

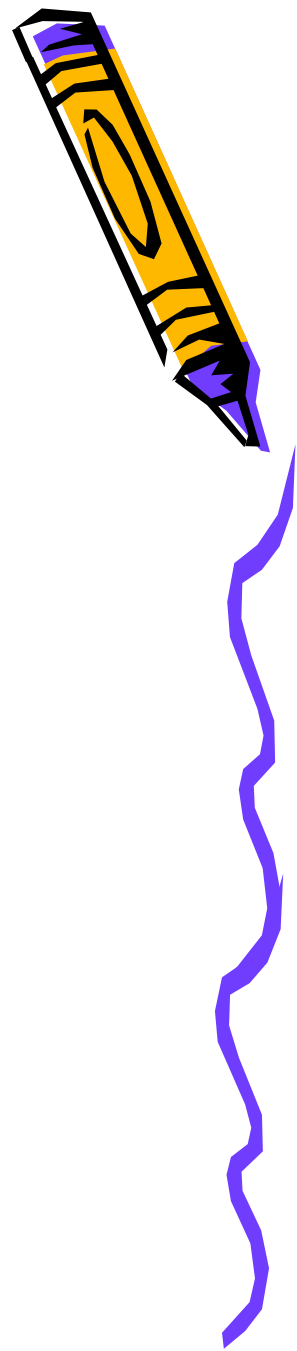
gök / göğü

kap / kabı

kurt / kurdu

uç / ucu

yurt / yurdu

- Dilimizde tonsuz (sert) ünsüzle biten kelimelere gelen ekler tonsuz (sert) ünsüzle başlar:

*aç-tı, aş-çı, bak-tım, bas-kı,
çiçek-ten, düş-kün, geç-tim,
ipek-çi, seç-kin, seç-ti, süt-çü*

BAZI KELİME VE EKLERİN YAZILIŞI

Bağlaç Olan *da*, *de*'nin Yazılışı

- Bağlaç olan *da*, *de* ayrı yazılır:

*Kuşçu amca!
Bizim kuşumuz **da** var,
Ağacımız **da**.
Sen bize bulut ver sade
Yüz paralık.*

(O. Rıfat-O. Veli)

- Kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar:

*Benim heykellerim **de** benimle kımıldar.*

(Ö. Asaf)

Urumelihisari'na oturmuşum;

*Oturmuş **da** bir türkü tutturmuşum:*

(O. Veli)

Ayrı yazılan **da, de** hiçbir zaman **ta, te**
biçiminde yazılmaz.

*Suların durulduğu bir saat olsun:
Gör denizin güzelliğini!
Hele mehtap **da** varsa!
Üstünde at koşturacağın gelir.*

(Cahit Sıtkı)

Ya sözüyle birlikte kullanılan **da** mutlaka
ayrı yazılır (**ya da**).

*En uzun boynun bu senin dayanmaya
ya da umudu kesmemeye*

(Cemal Süreya)

Da, de bağlacının bulunma durumu eki olan *-da, -de, -ta, -te* ile hiçbir ilgisi yoktur.

Bulunma durumu eki getirildiği kelimeye bitişik yazılır:

Yurtta sulh, cihanda sulh.

(Mustafa Kemal Atatürk)

Bağlaç Olan *ki*'nin Yazılışı

Bağlaç olan *ki* ayrı yazılır.

*Sandım **ki** zühre yıldızı*

Şavkı beni yaktı geçti

(İzzetî)

- *Ki* bağlacı, birkaç örnekte kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır:

***belki, çünkü, hâlbuki, mademki,
meğerki, oysaki, sanki***

- Şüphe ve pekiştirme göreviyle kullanılan *ki* yapısı da ayrı yazılır:

Olmaz ki!

Böyle de yatılmaz ki!

(Orhan Veli)

Bağlaç Olan *ne ... ne ...*'nin Yazılışı

- Bu bağlacın kullanıldığı cümlelerde fiil olumlu olmalıdır:

*ne bardakta şarap kalmış ne o eski
umutlar*

koyu bir dalgınlıktır artık yaşadıkları

(A. İlhan)

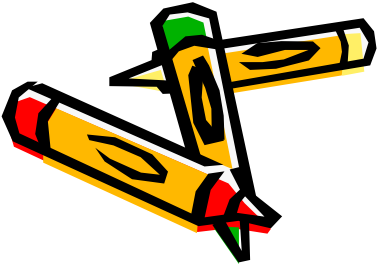
*Bu ne acaip bilmece!
Ne gündüz biter ne gece.
Kime söyleriz derdimizi;
Ne hekim anlar ne hoca.*

Orhan Veli

Soru Eki *mı, mi, mu, mün*ün Yazılışı

- Bu ek gelenekleşmiş olarak ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar:
- *Kaldı mı?*
- *Sen de mi geldin?*
- *Olur mu?*
- *İnsanlık öldü mü?*

- Bu ek sorudan başka görevlerde kullanıldığında da ayrı yazılır:

*yola bir düşüldü mü ömür boyunca
gidilir*

ekmeğin ve şarabın peşinden

(A. İlhan)

Mastar Eklerinin Yazılışı

- -mak, -mek ile biten mastarlardan sonra -a, -e, -ı, -i eklerinden biri geldiğinde araya y ünsüzü girer:

kazanmak-a > kazanma-y-a

aldanmak-ı > aldanma-y-ı

sevmek-e > sevme-y-e,

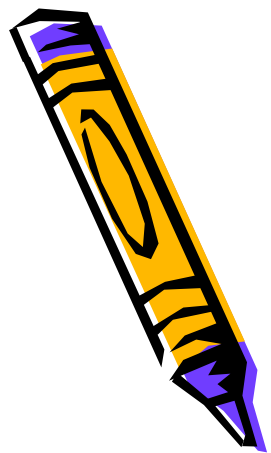
görmek-i > görme-y-i

Pekiştirmeli Sıfatların Yazılışı

- Pekiştirmeli sıfatlar bitişik yazılır:

apaçık, apak,
büsbütün,
çepeçevre, dümdüz,
düpedüz, gömgök,
güpegündüz,
kapkara,
paramparça,
sapasağlam,
sapsarı, sırsıklam,
sırılısıklam, sipsivri

Yemyeşil bir ay gökte dağılıyordu.

A. İlhan

Mavi, masmavi bir ışık ortasında yüzmekteyim.

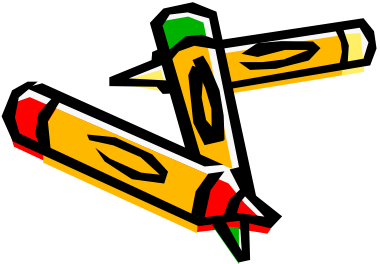
A. H. Tanpınar

Gün doğmadan,
deniz daha bembeyazken çıkacaksın yola.

O. Veli

SAYILARIN YAZILIŞI

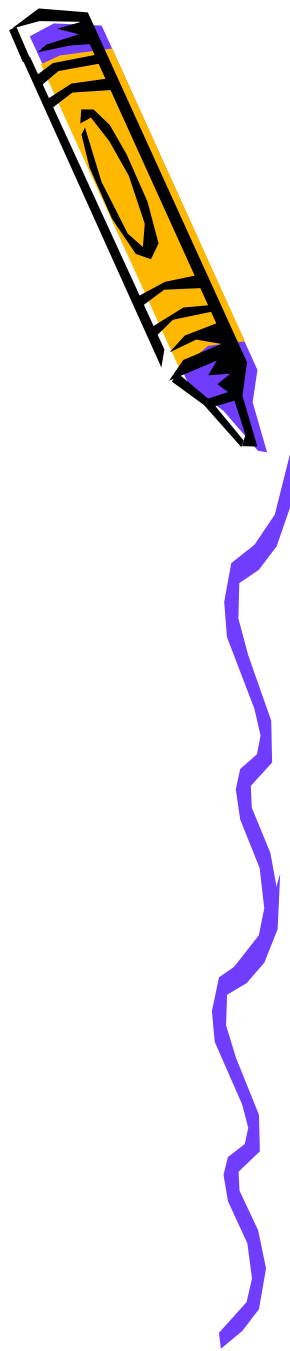
Sayılar metin içerisinde yazıyla yazılır:

bin yıldan beri
dört kardeş
haftanın beşinci günü

üç ayda bir
yüz soru
İki hafta sonra
üçüncü sınıf

Yaş otuz beş, yolun yarısı eder.

Cahit Sıtkı

Bir kayadan duman duman

On yedi metre atlayan

Dağ kokusuyla yüklü su

M. S. Sutüven

- Buna karşılık saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır:

*17.30'da, 11.00'de, 1.500.000 lira,
25 kilogram, 150 kilometre,
15 metre kumaş, 1.250.000 kişi,
%25, %50*

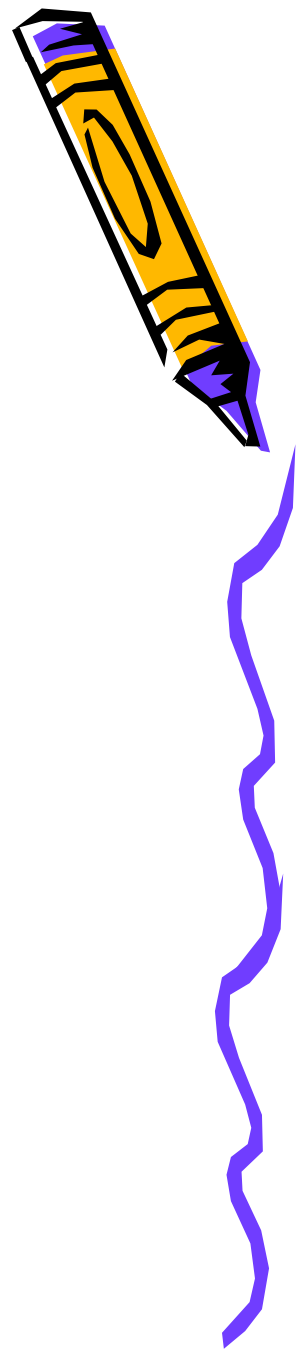
- Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır:

iki yüz

üç yüz altmış beş

beş bin dört yüz elli

on dokuz

- Para ile ilgili işlem ve çek, senet vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır:

650,35 (altıyüzelliTL, otuzbeşKr)

- Beş ve beşten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur:

326.197

49.750.812

28.434.250.310.500

- Sayılarda kesirler virgöl ile ayrılır:

15,2 (15 tam, onda 2)

5,26 (5 tam, yüzde 26)

Sıra sayıları ekle gösterildiğinde
rakamdan sonra sadece kesme işareti
ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz:

8.'inci değil 8'inci
2.'nci değil 2'nci

- Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir:

2'şer değil *ikişer*

9'ar değil *dokuzar*

100'er değil *yüzer*

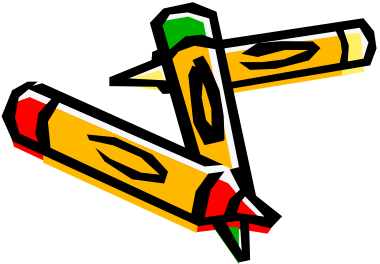
BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

A)

Cümle büyük harfle başlar:

*Hayatta en hakiki mürşit ilimdir,
fendir. (Atatürk)*

- Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti konur:

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

(Nurullah Ataç)

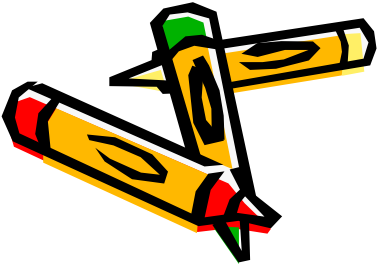

- Ancak iki çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz:

*Bir zamanlar -bu zamanlar çok da uzak değildir, bundan on, on iki yıl önce-
Türk saltanatının maddi sınırları uçsuz bucaksız denilecek kadar genişti.*

Yakup Kadri

- İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar:

Menfaat sandalyeye benzer: Başında taşırırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir.

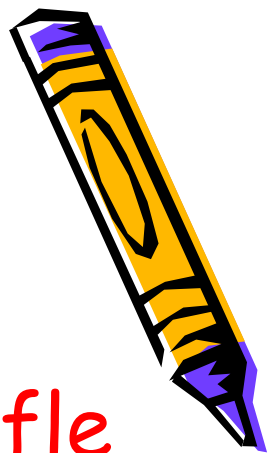
(Cenap Şahabettin)

- Ancak iki noktadan sonra cümle niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bu örnekler büyük harfle başlamaz:

Bu eskiliği siz de çok evde görmüşsünüzdür: duvarlarda çiviler, çivi yerleri, lekeler...

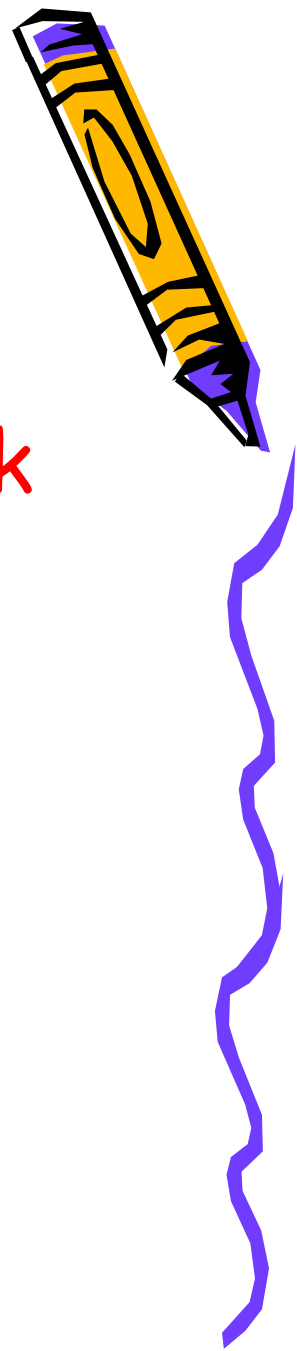
(Memduh Şevket Esendal)

Rakamla başlayan cümlelerde
rakamdan sonra gelen kelime büyük
harfle başlamaz:

*Sonra konuşuyoruz. 92 yaşındaki teyzesine
gittiğini anlatıyor.*

(Tezer Özlü)

Örnek niteliğindeki kelimelerle başlayan cümlede de ilk harf büyük yazılır:

- "Banka, bütçe, devlet, fındık, kanepeler, menekşe, şemsiye" gibi yüzlerce kelime, kökenleri yabancı olmakla birlikte artık dilimizin malı olmuştur.
- "Et-, ol-" fiilleri, dilimizde en sık kullanılan yardımcı fiillerdir.

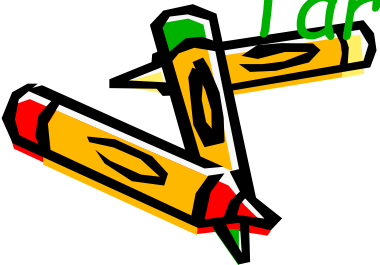

B)

Özel adlar büyük harfle başlar:

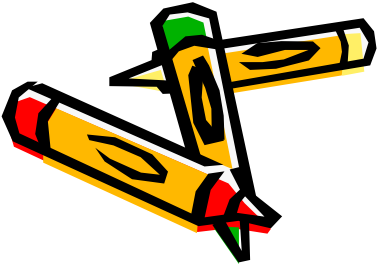
1. Kişi adlarıyla soyadlar büyük harfle başlar:

Mustafa Kemal Atatürk, Ahmet Haşim, Tevfik Fikret, Orhan Veli Kanık, Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Demirtaş (Ziya Gökalp), Tarhan (Ömer Seyfettin),

2. Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar, lakaplar, meslek ve rütbe adları büyük harfle başlar:

Kaymakam Erol Bey, Sayın Prof. Dr. Hasan Eren, Hamdi Bey, Mustafa Efendi, Zeynep Hanım, Bay Ali Çiçekçi, Doktor Behçet Uz, Mareşal Fevzi Çakmak, Yüzbaşı Cengiz Topel, Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman, Genç Osman, Deli İbrahim, Avcı Mehmet, Nişancı Mehmet Paşa, Deli Petro

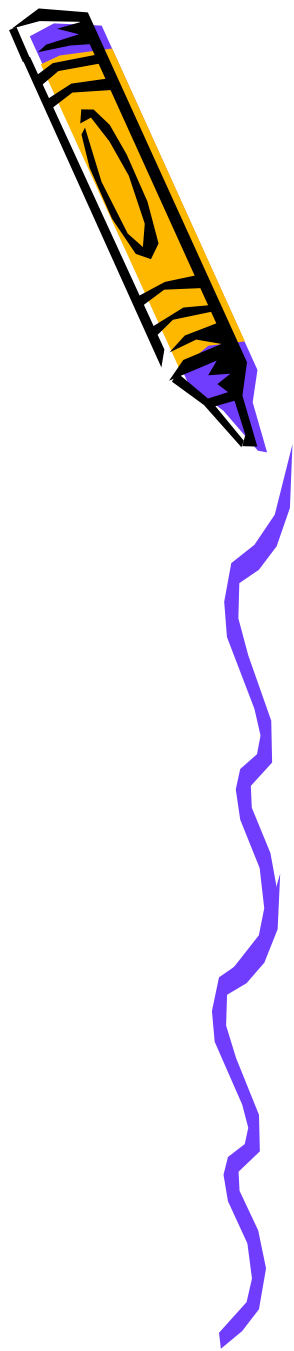
- Akrabalık bildiren kelimeler büyük harfle başlamaz:

*Tülay abla, Ayşe teyze, Fatma nine,
Kemal dayı, Saim amca, Ali enişte*

- Ancak akrabalık bildiren kelimeler başa geldiğinde lakap yerine kullanıldığı için büyük harfle başlar:

Nene Hatun, Baba Gündüz, Baba Hakkı, Dayı Kemal, Hala Sultan

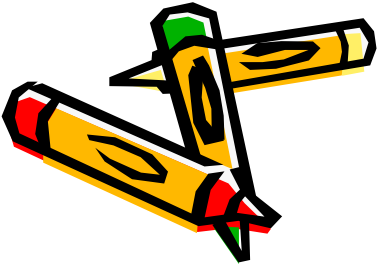
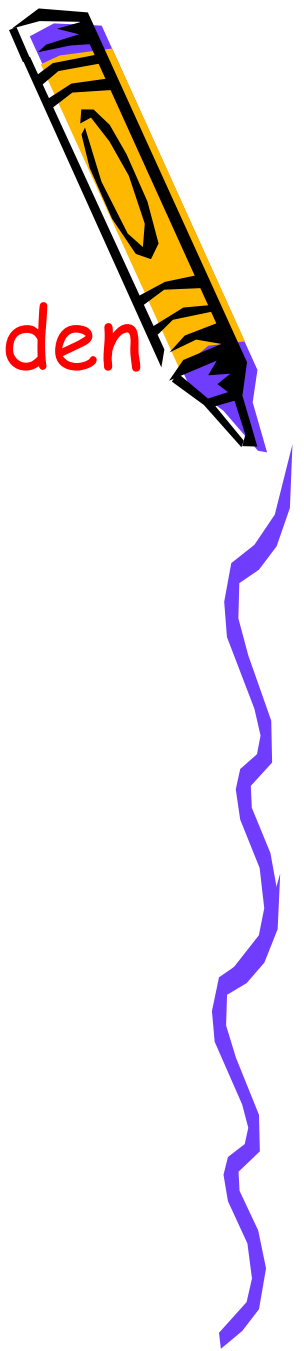
- Bazı tarihî veya destansı kişilerde akrabalık bildiren kelimeler sonda olduğu hâlde unvan değeri kazandığı ve özel ada dâhil olduğu için ilk harfi büyük harfle yazılır:

*Gül Baba, Susuz Dede, Adile Hala,
Gülsüm Bacı, Sultan Ana*

- Resmî yazılarda saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler de büyük harfle başlar:

- *Sayın Bakan,*
- *Sayın Başkan,*
- *Sayın Rektör,*
- *Sayın Vali,*

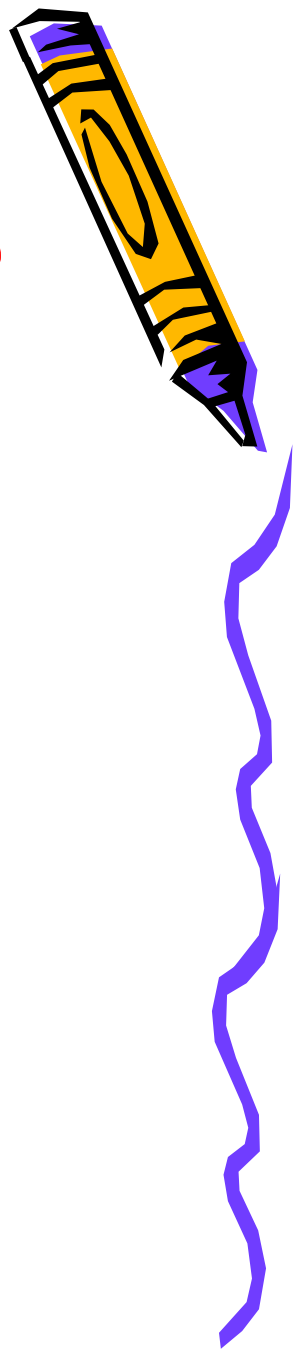

- Hitap kelimeleri büyük harfle başlar:
- *Sevgili Kardeşim,*
- *Aziz Dostum,*
- *Değerli Arkadaşım,*

3. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar:

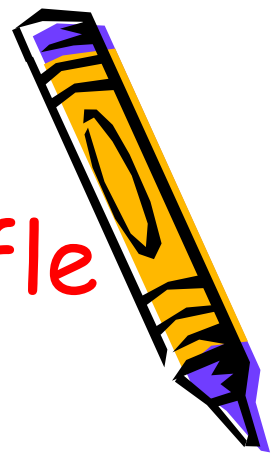
*Sarıkız, Fino, Karabaş,
Pamuk, Minnoş, Tekir,
Düldül*

4. Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar:

*Türk, Alman, İngiliz, Rus, Arap, Japon;
Oğuz, Kazak, Kırgız, Özbek, Tatar;
Karakeçili, Hacimusalı*

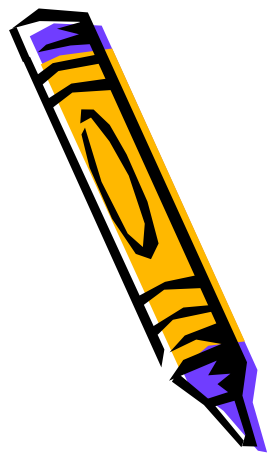
5. Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar:

*Türkçe, Almanca, İngilizce, Rusça;
Oğuzca, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe*

6. Devlet adları büyük harfle başlar:

Türkiye Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan, Fransa, Küba, Arjantin, Azerbaycan Cumhuriyeti

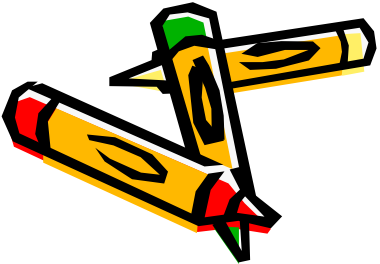
- 7. Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar:

Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Malikilik, Maliki; Protestanlık, Protestan; Katoliklik, Katolik

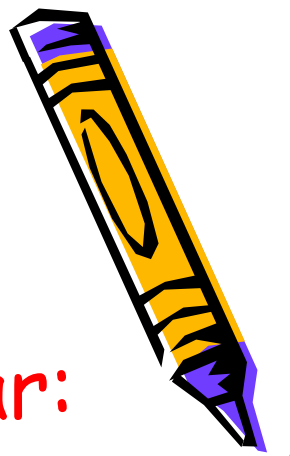
8. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar:

Tanrı, Allah, Cebrail, Zeus, Oziris, Kibele

- Ancak *tanrı* kelimesi özel ad olarak kullanılmadığında küçük harfle başlar:

Eski Yunan tanrıları

- Bazı dinî terimlerin küçük harfle başlaması gelenekleşmiştir:

- *cennet, cehennem*
- *uçmak, tamu*
- *sırat köprüsü*

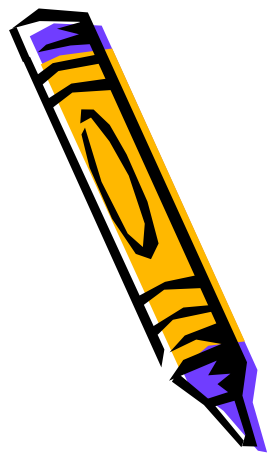

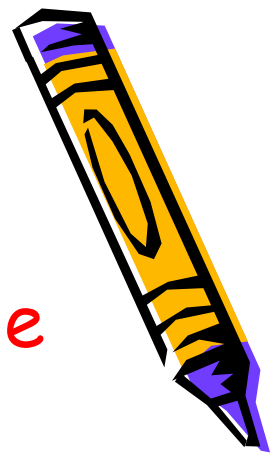
9. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar:

Merkür, Neptün, Plüton, Halley,
Dünya, Güneş, Ay

Dünya, güneş, ay kelimeleri
gezegen anlamı dışında
kullanıldığında küçük harfle
başlar.

10. Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt, cadde, sokak, semt vb.) büyük harfle başlar:

Asya, Avrupa, Afrika, Amerika;

İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Yakın Doğu; Ankara, İstanbul, Taşkent, Bağdat, Moskova; Turgutlu, Ürgüp, Ahlat; Çayırbağı, Akçaköy; Bahçelievler, Cebeci; Atatürk Bulvarı, Ziya Gökalp Caddesi; Sankiyedim Sokağı, Asmalımescit Sokağı

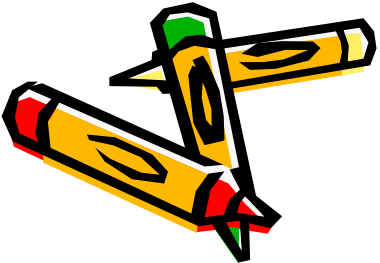
UYARI

doğu ve batı sözleri yön bildirdiğinde küçük olarak yazılır:

Bursa'nın doğusu

Bu sözler düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde ise büyük olarak yazılır:

Batı medeniyeti, Doğu mistisizmi vb.

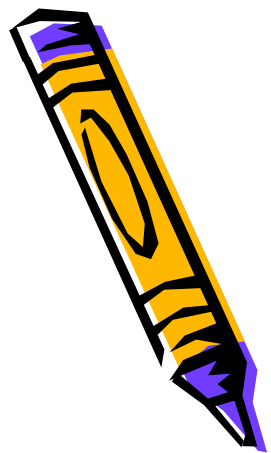
- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar:

Ağrı Dağı, Aral Gölü, Çanakkale Boğazı,
Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı,
Fırat Nehri, Tuna Nehri, Van Gölü,
Zigana Geçidi, Süveyş Kanalı

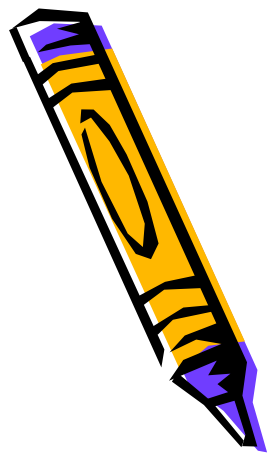
Özel ada dâhil olmayıp tamlama
kuran şehir, il, ilçe, bucak, belde,
köy vb. sözler küçük harfle başlar:

Konya ili, Etimesgut ilçesi, Taflan köyü

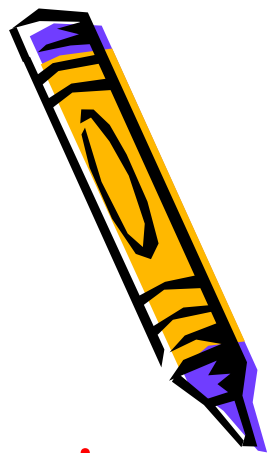
- Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar:

Gazi Osmanpaşa Mahallesi, Yıldız Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı, Fevzi Çakmak Sokağı, İnkılap Sokağı, Reşat Nuri Sokağı

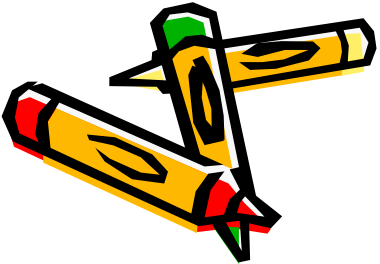
- Yer bildiren özel isimlerde de kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman, kelime başında büyük harf kullanılır:

Hisar'dan, Boğaz'dan, Bulvar'dan

11. *Saray, köşk, han, kale, köprü, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar:*

Topkapı Sarayı, Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı

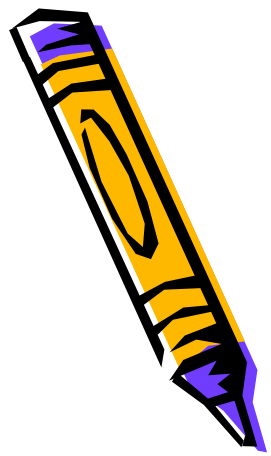
12. Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi, Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliesesi, Yeşilay Derneği, Muharip Gaziler Derneği, Emek İnşaat, Bakanlar Kurulu, Danışma Kurulu, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

13. Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:

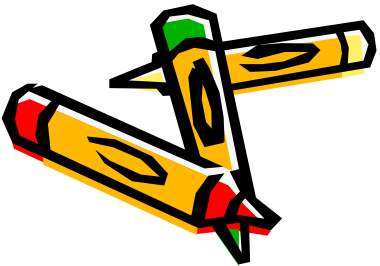
Medeni Kanun, Borçlar Hukuku (kanun), Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği

- Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik vb.ni bildiren kelimeler, belli bir kurum vb. kastedildiğinde büyük harfle başlar:

- Bu yıl Meclis, yeni döneme erken başlayacaktır.
- Son aylarda Kurum, yazım konusunda yoğun bir çalışma içine girmiştir.
- 2876 sayılı Kanun bu yıl yeniden gözden geçiriliyor. Bu madde Yönetmelik'in 4'üncü maddesine aykırı düşmektedir.

14. Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, müzik vb.) her kelimesi büyük harfle başlar:

Nutuk, Kendi Gök Kubbemiz, Anadolu Notları, Sinekli Bakkal;

Türk Dili, Varlık;

Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet, Türkiye, Yeni Yüzyıl;

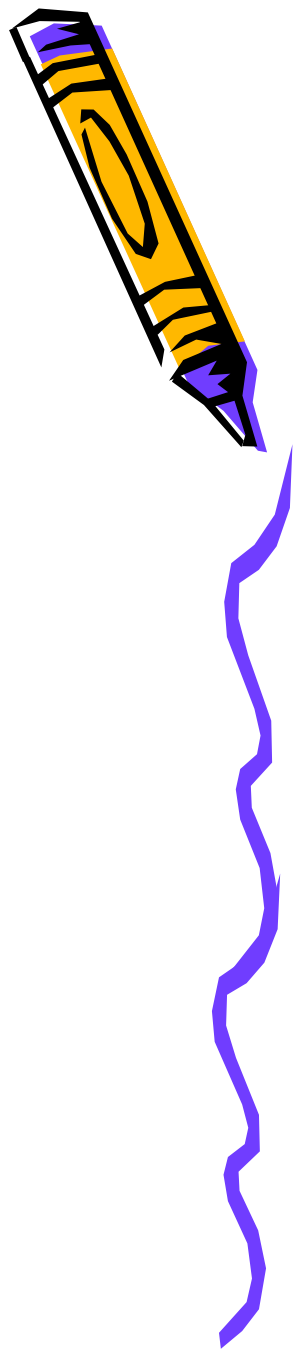
Saraydan Kız Kaçırma;

Onuncu Yıl Marşı

- Özel ada dâhil olmayan *gazete, dergi, tablo vb.* sözler büyük harfle başlamaz:

*Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi,
Halı Dokuyan Kızlar tablosu*

- Büyük harflerin kullanıldığı yerlerde bulunan *ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de* sözleriyle *mı, mi, mu, mü* soru eki küçük harfle yazılır:

Mai ve Siyah, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Turfanda mı, Turfa mı? Diyorlar ki, Dünyaya İkinci Geliş yahut Sır İçinde Esrar, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Ben de Yazdım

- Bütün harfleri büyük yazılan ifadelerde geçen *ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de* sözleriyle *mı, mi, mu, mü* soru ekleri de büyük harflerle yazılır:

MAİ VE SİYAH

SUÇ VE CEZA

LEYLA İLE MECNUN

TURFANDA MI, TURFA MI?

DİYORLAR Kİ

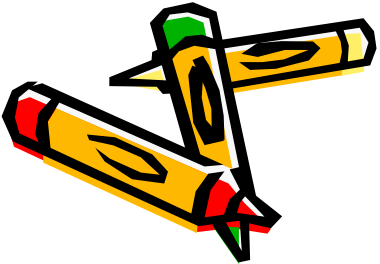
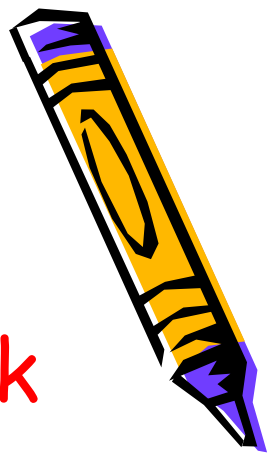
YA DEVLET BAŞA YA KUZGUN LEŞE

BEN DE YAZDIM

15. Millî ve dinî bayramlarla bayram niteliği kazanmış günlerin adları büyük harfle başlar:

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Anneler Günü, Öğretmenler Günü, 27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü, 14 Mart Tıp Bayramı, Hıdırellez

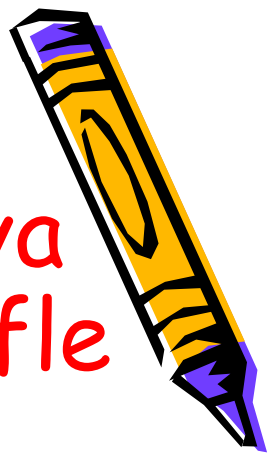
16. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar:

Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri, İlk Çağ, Yükselme Devri, Millî Edebiyat Dönemi, Servetifünun Dönemi, Tanzimat Dönemi

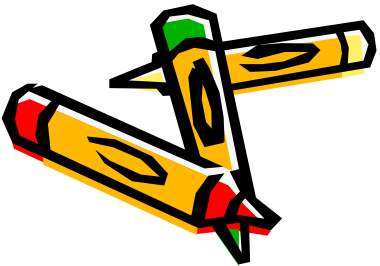
- Tarihi dönem bildirmeyip tür veya tarz bildiren terimler küçük harfle başlar:

divan şiiri, divan edebiyatı, halk şiiri, halk edebiyatı, eski Türk edebiyatı, Türk dili, Türk sanat müziği, Türk halk müziği, tekke edebiyatı

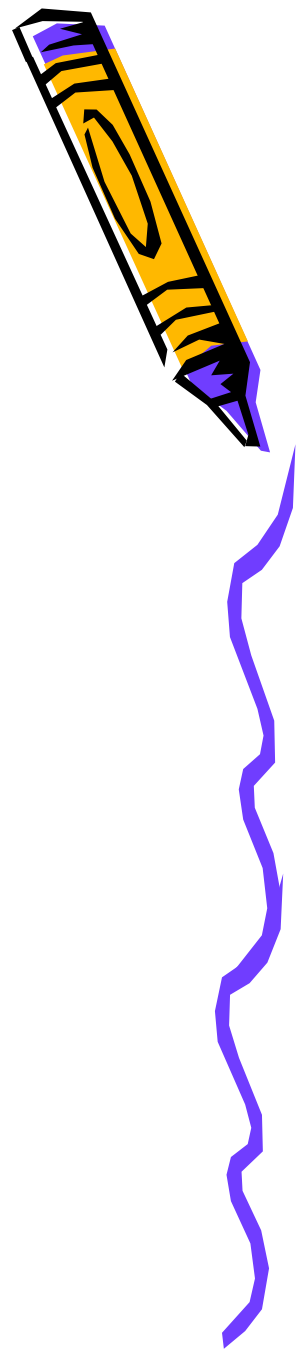
17. Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar:

*Türklük, Türkçe, Türkolog, Türkoloji,
Avrupalı, Avrupalılaşmak, Asyalılık,
Darvinci, Konyalı, Bursalı*

Özel ad kendi anlamı dışında yeni bir anlam kazanmışsa büyük harfle başlamaz:

acem (Türk müziğinde bir perde),
hicaz (Türk müziğinde bir makam),
nihavent (Türk müziğinde bir makam),
acemi (tecrübesiz),
amper (elektrik akımında şiddet birimi),
jul (fizikte iş birimi),
allahlık (saf, zararsız kimse),
donkişotluk (gereği yokken kahramanlık
göstermeye kalkışmak)

Para birimleri büyük harfle
başlamaz:

*avro, dinar, dolar, lira, yeni kuruş,
liret*

- Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz.

18. Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde özel adlar büyük harfle başlar:

Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları
büyük harfle başlar:

*29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28
Aralık 1982'de göreve başladı.*

Lale festivali 25 Haziranda başlayacak.

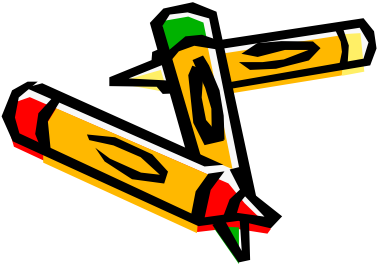
*1919 senesi Mayıs'ının 19'uncu günü
Samsun'a çıktım. (Atatürk)*

- Belirli bir tarih belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar:

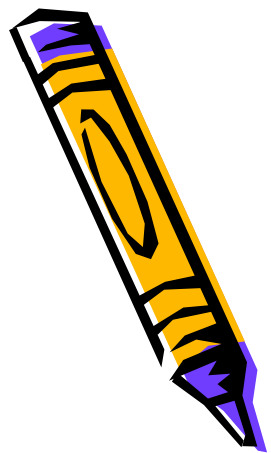
Okullar genellikle eylülün ikinci haftasında öğretime başlar.

Yürütme Kurulu toplantılarını perşembe günleri yaparız.

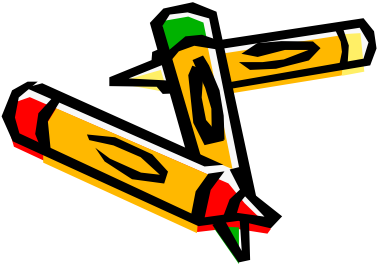
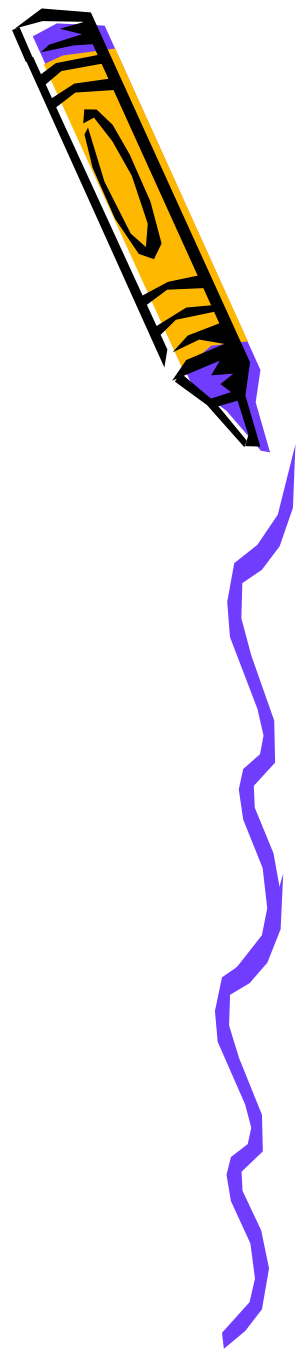
BİRLEŞİK SÖZLERİN YAZILIŞI

Birleşik sözler belirli kurallar çerçevesinde bitişik veya ayrı yazılır.

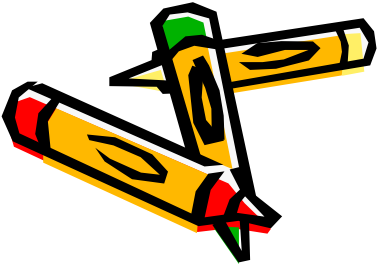
Bitişik Yazılan Birleşik Kelimeler

- Birleşik kelimeler aşağıdaki durumlarda bitişik yazılır:

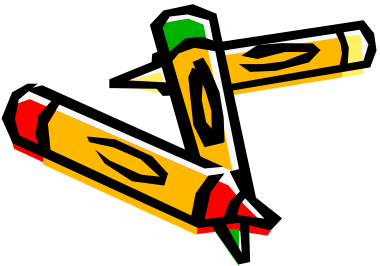
1. BirleŒiđi oluŒturan sözlerinden herhangi birisi ses dŒmesine uğrayan birleŒik kelimeler bitiŒik yazılır:

kaynana (< kayın ana),
kaynata (< kayın ata),
niçin (< ne için),
pazartesi (< pazar ertesi),
sütlaç (< sütlü aŒ),
birbiri (< biri biri)

2. *et-* ve *ol-* yardımcı fiilleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

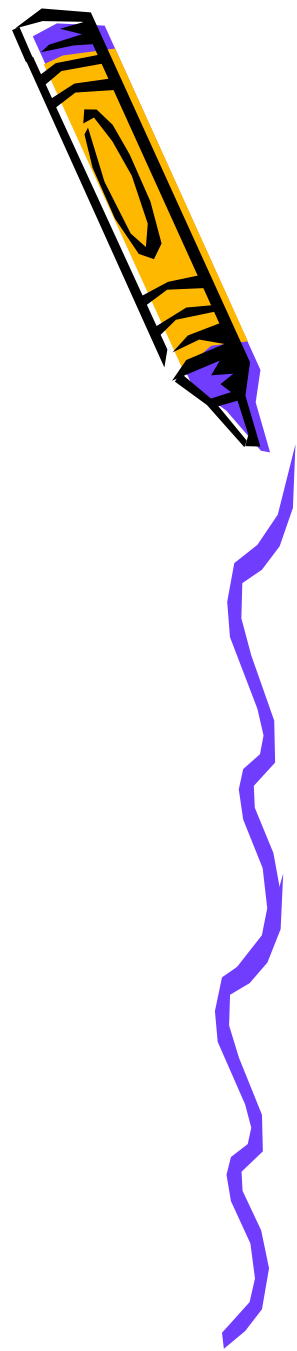
emretmek (emir etmek),
kaybolmak (kayıp olmak),
hissetmek (*his* etmek),
affetmek (af etmek),
reddetmek (ret etmek)

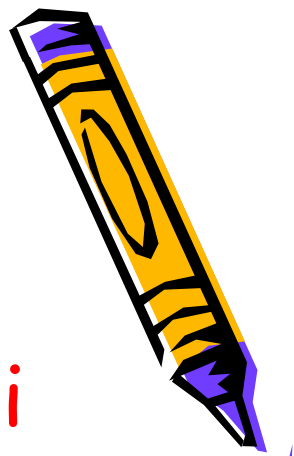
- Sadece söyleyişte tonlulaşma biçiminde ses değişmesine uğrayan birleşik sözler ayrı yazılır:

azat etmek (ok. azadetmek),

hamt etmek (ok. hamdetmek),

3. Kelimelerinden her ikisi veya ikincisi birleşme sırasında benzetme yoluyla anlam değişmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

a. Bitki adları:

aslanagzı, civanperçemi, keçiboynuzu,
kuşburnu, turnagagası, açikağız, akkuyruk
(çay), alabaş, altınbaş (kavun), altıparmak
(palamut), beşbiyık (muşmula), acemborusu,
çobançantası, gelinfeneri, karnıkara
(börülce), kuşyemi, şeytanarabası,
venüşçariği, yılanyastığı, akşamsefası,
camgüzeli, çadıruşağı, gecesevası,
ayşekadın (fasulye), hafızali (üzüm),
havvaanaeli, meryemanaeldiveni

b. Hayvan adları:

danaburnu (böcek), akbaş (kuş), alabacak (at),
bağrikara (kuş), beşparmak (deniz hayvanı),
beşpençe (deniz hayvanı), çakırkanat (ördek),
elmabaş (tepeli dalgıç), kababurun (balık),
kamçıkuyruk (koyun), kamaşkulak (at), karabaş,
karagöz (balık), karafatma (böcek), kızılkanat
(balık), sarıkuyruk (balık), yeşilbaş (ördek),
sazkayası (balık), sirtıkara (balık), şeytaniğnesi,
yalıçapkını (kuş), bozbakkal (kuş), bozyürük (yılan),
karadul (örümcek), sarısabır (bitki)

c. Hastalık adları:

itdirseği

delibaş

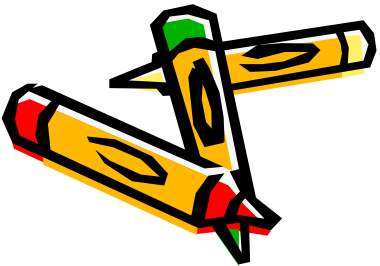
karabacak

karataban

ç. Alet ve eşya adları:

balıkgözü (halka), deveboynu (boru),
domuzayağı (çubuk), domuztırnağı (kanca),
horozayağı (burgu), kargaburnu (alet),
keçitırnağı (oyma kalemi), kedigözü
(lamba), leylekgagası (alet), sıçankuyruğu
(törpü), baltabaş (gemi) gagaburun (gemi),
kancabaş (kayık), adayavrusu (tekne)

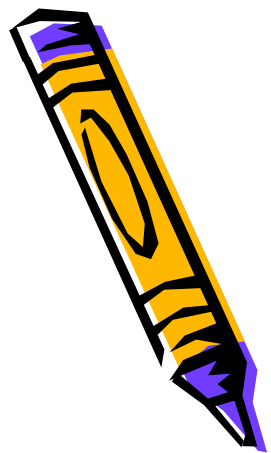
d. Biçim adları:

ayıbacağı (yelken biçimi), balıksırtı (desen), civankaşı (nakış), eşeksırtı (çatı biçimi), kazkanadı (oyun), kırlangiçkuyruğu (işaret), koçboynuzu (işaret), köpekkuyruğu (spor), sıçandışi (dikiş), balgümeci (dikiş), beşikörtüsü (çatı biçimi), turnageçidi (fırtına)

e. Yiyecek adları:

dilberdudağı (tatlı), hanımgöbeği (tatlı), hanımparmağı (tatlı), kadınbudu (köfte), kadıngöbeği (tatlı), kargabeyni (yemek), kedidili (bisküvi), tavukgöğsü (tatlı), vezirparmağı (tatlı), bülbülyuvası (tatlı), kuşlokumu (kurabiye), alinazik (kebab)

f. Oyun adları:

beştaş, dokuztaş, üçtaş, dikmetaş

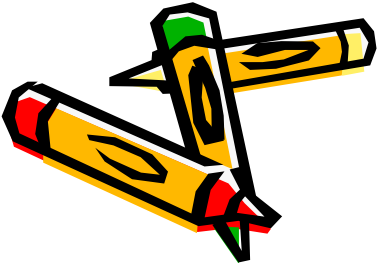
g. Gök cisimlerinin adları:

Altıkardeş (yıldız kümesi), Arıkovanı (yıldız kümesi), Büyükayı (yıldız kümesi), Demirkazık (yıldız), Küçükayı (yıldız kümesi), Kervankıran (yıldız), Samanyolu (yıldız kümesi), Yedikardeş (yıldız kümesi)

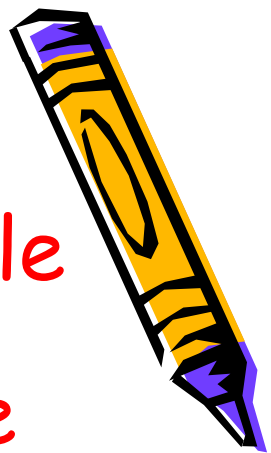
ğ. Renk adları:

*baklaçiçeği, balköpüğü, camgöbeği,
devetüyü, fildişi, gülkurusu, kavuniçi,
narçiçeği, ördekbaşi, ördekgagası,
tavşanağzı, tavşankanı, turnagözü,
vapurdumanı, vişneçürüğü, yavruağzı*

4. -a, -e, -ı, -i, -u, -ü zarf-fiil ekleriyle
bilmek, vermek, kalmak, durmak,
gelmek, görmek ve yazmak fiilleriyle
yapılan tasvirî fiiller bitişik yazılır:

alabildiğine, düşünebilmek, yapabilmek;
uyuyakalmak; gidedurmak, yazadurmak;
çıkagelmek, olagelmek, süregelmek;
düşeyazmak, öleyazmak; alıvermek,
gelivermek, gülüvermek, uçuvermek;
düşmeyegör, ölmeyegör

5. Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:

alaşağı, albeni, ateşkes, çalçene, çalyaka, dön Baba, gelberi, incitmebeni, rastgele, sallabaş, sallasırt, sıkboğaz, unutmabeni; çekyat, geçgeç, kaçgöç, kapkaç, örtbas, seçal, veryansın, yapboz, yazboz tahtası

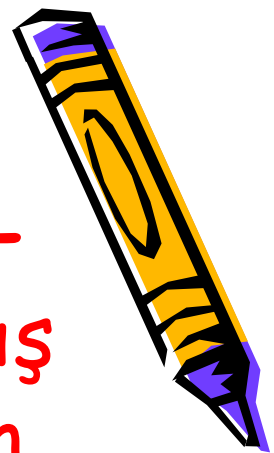
6. -an/-en, -r/-ar/-er/-ır/-ir, -maz/-mez ve -miş/-miş sıfat-fiil eklerinin kalıplaşmasıyla oluşan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

ağaçkakan, alaybozan, cankurtaran, çöpçatan, dalgakıran, demirkapan, etyaran, filizkıran, gökdelen, oyunbozan, saçkıran, yelkovan, yolgeçen, akımtoplar, altıpatlar, barışsever, basınçölçer, betonkarar, bilgisayar, çoksatar, dilsever, füzeatar, özezer, pürüzalır, uçaksavar, yurtsever; baştanımaz, değerbilmez, etyemez, hacıyatmaz, kadirbilmez, karıncaezmez, kuşkonmaz, külyutmaz, tanrıtanımaz, varyemez; çokbilmiş, güngörmüş.

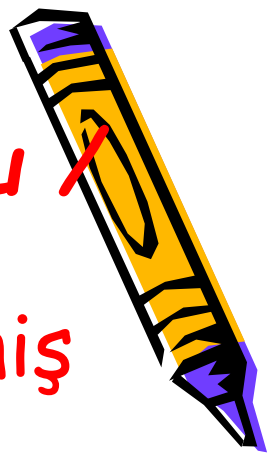
7. İkinci kelimesi *-dı* (*-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü*) kalıplaşmış belirli geçmiş zaman ekleriyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

albastı, ciğerdeldi, çıtkırıldım, dalbastı, fırdöndü, gecekondü, gündöndü, hünkârbeğendi, imambayıldı, karyagdı, külbastı, mirasyedi, papazkaçtı, serdengeçti, şıpssevdi, zıpçıktı

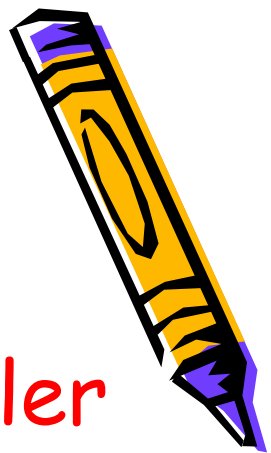
8. Her iki kelimesi de *-dı* (*-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü*) belirli geçmiş zaman veya *-r / -ar / -er* geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:

dedikodu, kaptıkaçtı, oldubitti, uçtuuçtu
(oyun); *biçerbağlar, biçerdöver,*
göçerkonar, kazaratar, konargöçer,
okuryazar, uyurgezer, yanardöner,
yüzergezer

9. Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

ayakaltı, bilinçaltı, gözaltı (gözetim), şuuraltı; akşamüstü, akşamüzeri, ayaküstü, ayaküzeri, bayramüstü, gerçeküstü, ikindiüstü, olağanüstü, öğleüstü, öğleüzeri, suçüstü, yüzüstü

10. İki veya daha çok kelimenin birleşmesinden oluşmuş kişi adları, soyadları ve lakaplar bitişik yazılır:

Alper, Aydoğdu, Birol, Gülnihal, Gülseren, Gündoğdu, Şenol, Varol; Abasıyanık, Adivar, Atatürk, Gökalp, Güntekin, İnönü, Karaosmanoğlu, Tanpınar, Yurdakul; Boynueğri Mehmet Paşa, Tepedelenli Ali Paşa, Yirmisekiz Çelebi Mehmet, Yedisekiz Hasan Paşa

11. İki veya daha çok kelimededen oluşmuş Türkçe yer adları bitişik yazılır:

Çanakkale, Gümüşhane;

Acıpayam, Pınarbaşı, Şebinkarahisar;

Beşiktaş, Kabataş

- Şehir, kent, köy, mahalle, dağ, tepe, deniz, göl, ırmak, su vb. kelimelerle kurulmuş sıfat tamlaması ve belirtisiz isim tamlaması kalıbındaki yer adları bitişik yazılır:

Akşehir, Eskişehir, Suşehri, Yenişehir;
Atakent, Batıkent, Konutkent, Korukent,
Çengelköy, Sarıyer, Yenimahalle; Karabağ,
Karadağ, Uludağ; Kocatepe, Tınaztepe;
Akdeniz, Karadeniz, Kızıldeniz; Acıgöl;
Kızılırmak, Yeşilirmak; İncesu, Karasu, Sarısu,
Akçay

12. Kişi adları ve unvanlarından oluşmuş mahalle, meydan, köy vb. yer ve kuruluş adlarında unvan kelimesi sonda ise, gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır:

Abidinpaşa, Bayrampaşa, Davutpaşa, Ertuğrulgazi, Kemalpaşa (ilçesi); Necatibey (Caddesi), Mustafabey (Caddesi)

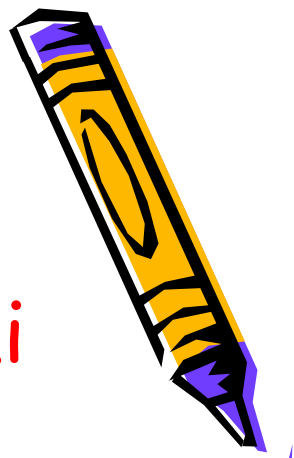

13. Ara yönler bitişik yazılır:

*güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı,
kuzeydoğu*

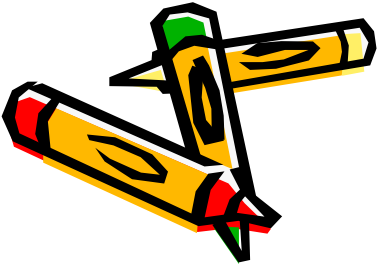

14. Bunlardan başka dilimizde her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde yaygın bir biçimde gelenekleşmiş olarak bitişik yazılan kelimeler de vardır:

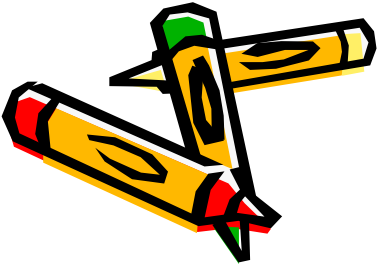
a. Baş sözüyle oluşturulan sıfat tamlamaları:

başağırlık, başbakan, başçavuş, başeser,
başfiyat, başhekim, başhemşire,
başkahraman, başkarakter, başkent,
başkomutan, başköşe, başmüfettiş,
başöğretmen, başparmak, başpehlivan,
başrol, başsavcı, başşehir, başyazar

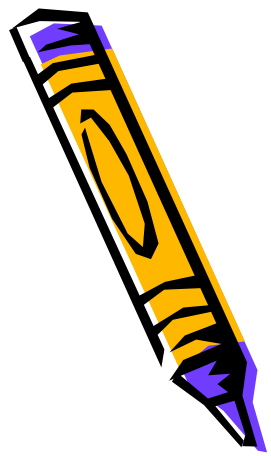
b. Bir topluluğun yöneticisi anlamındaki *başı* sözüyle oluşturulan belirtisiz isim tamlamaları:

aşçıbaşı, binbaşı, çarkçıbaşı, çeribaşı, elebaşı, mehterbaşı, onbaşı, ustabaşı, yüzbaşı

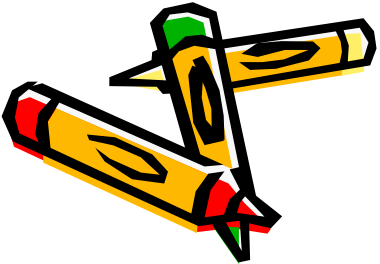
c. Oğlu, kıızı sözleri:

çapanoğlu, eloğlu, hinoğluhin, elkızı

ç. Ağa, bey, efendi, hanım, nine vb.
sözlerle kurulan birleşik kelimeler:

ağababa, ağabey, beyefendi, efendibaba,
hanımanne, hanımefendi, hacıağa,
hiyarağalık, kadınnine, paşababa

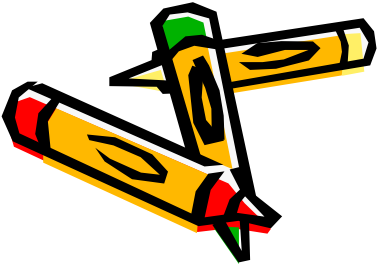

d. *Biraz, birkaç, birkaçı, birtakım, birçok, birçoğu, hiçbir, hiçbirisi, herhangi* belirsizlik sıfat ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.

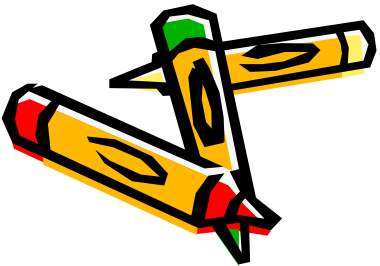
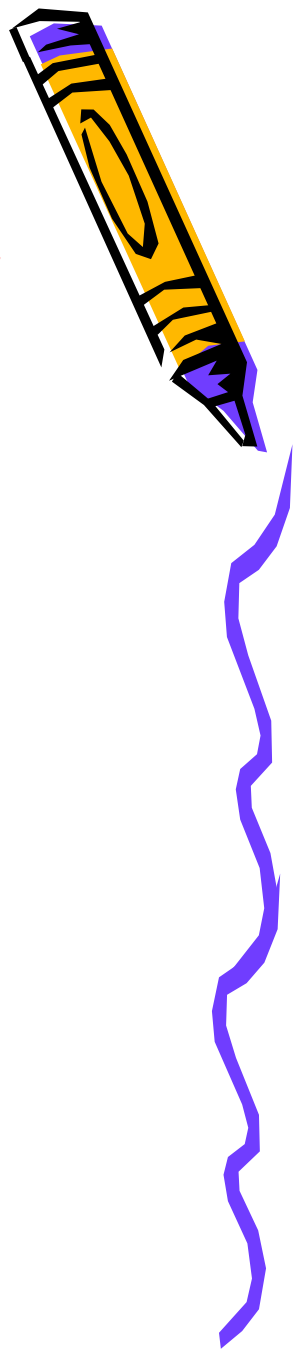
15 *Ev* kelimesiyle kurulan
birleşik kelimeler bitişik
yazılır:

*aşevi, bakımevi, basımevi, doğumevi,
gözlemevi, huzurevi, konukevi,
orduevi, öğretmenevi, polisevi,
yayınevi*

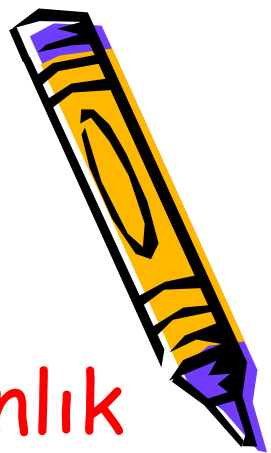

16. *Hane, name, zade* kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

*çayhane, dersane, kahvehane, yazıhane;
beyanname, kanunname, seyahatname,
siyasetname;
amcazade, dayızade, teyzezade*

- Eczahane, hastahane, pastahane, postahane sözleri kullanımındaki yaygınlık dolayısıyla eczane, hastane, pastane, postane biçiminde yazılmaktadır.

17. Farsça kurala göre oluşturulan isim ve sıfat tamlamaları ile kalıplaşmış biçimler bitişik yazılır:

cürmümeşhut, darıdünya,
ehlibeyit, ehvenişer, erkânıharp,
fecrisadık, gayrimenkul, gayrimeşru,
hüsnükuruntu, hüsnüniyet, suikast,
hamdüsenâ, hercümerç

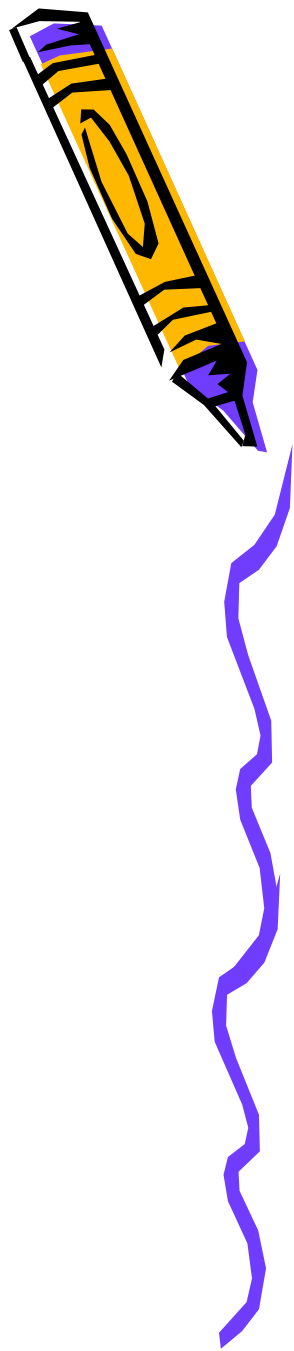
18. Arapça kurala göre oluşturulan tamlamalar ve kalıplaşmış biçimler bitişik yazılır:

aliyyülâlâ, darülaceze, darülfünun, daüssıla, fevkalade, fevkalbeşer, hıfzıssıhha, hüvelbaki, şeyhülislam, tahtelbahir, tahteşşuur; âlemşümul, cihanşümul, aleykümselam, Allahualem, bismillah, fenafillah, fisebilillah, hafazanallah, inşallah, maşallah, velhasıl, velhasılıkelam

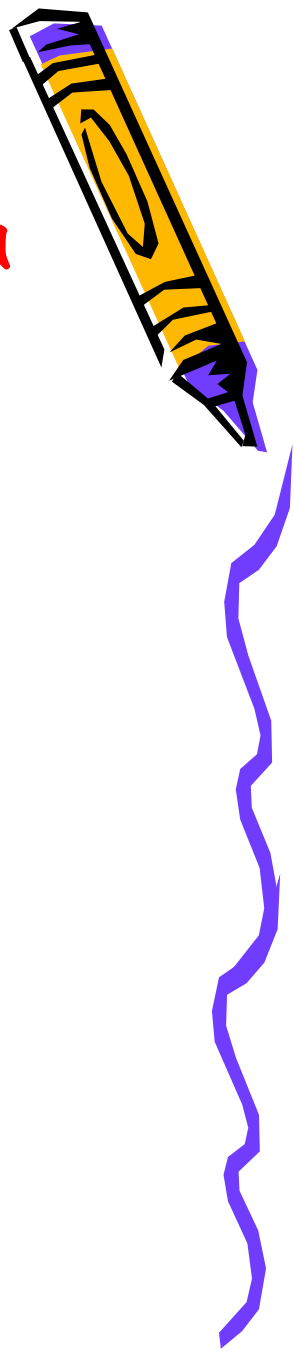
19. Mzk makam adları bitişik yazılır:

*acembuselik,
hisarbuselik,
muhayyerkrdi*

- Bir sıfatla oluşturulan usul adlarında sıfat ayrı yazılır:

*ağır aksak,
yürük aksak,
yürük semai*

20. Kanunda bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır:

*İçişleri,
Dışişleri,
Genelkurmay,
Yükseköğretim*

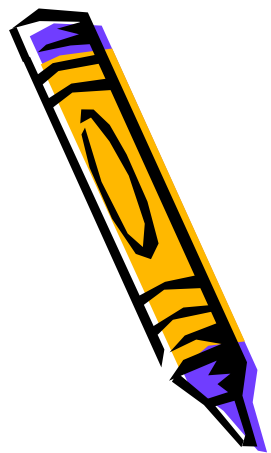
DEYİMLERİN
VE
İKİLEMELERİN YAZILIŞI

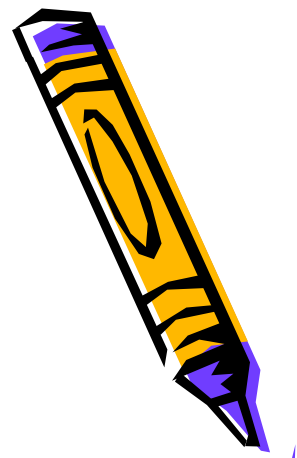

Deyimlerin Yazılışı

- Deyimler ayrı yazılır:

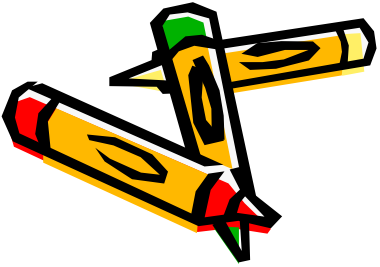
*akıntıya kürek çekmek, çam devirmek,
çanak tutmak, gönlünden geçirmek, göz
atmak, kulak asmak, kulak vermek, çantada
keklik, devede kulak, yağlı kuyruk, yüz
görümlüğü*

*haliç'te bir vapuru vurdular dört kişi
demirlemişti eli kolu bağlıydı ağlıyordu*

(A. İlhan)

İkilemelerin Yazılışı

- İkilemeler ayrı yazılır:

adım adım, ağır ağır, akın akın, allak bullak, aval aval (bakmak), cır cır (ötmek), çeşit çeşit, derin derin, gide gide, güzel güzel, karış karış, kös kös (dinlemek), kucak kucak, şıp şıp (damlamak), şıpır şıpır, tak tak (vurmak), takım takım, tıklar tıklar, yavaş yavaş

*Sarıyer'de balıkçılar denizi çekiyordu
deniz büyük büyük içini çekiyordu*

A. İlhan

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden

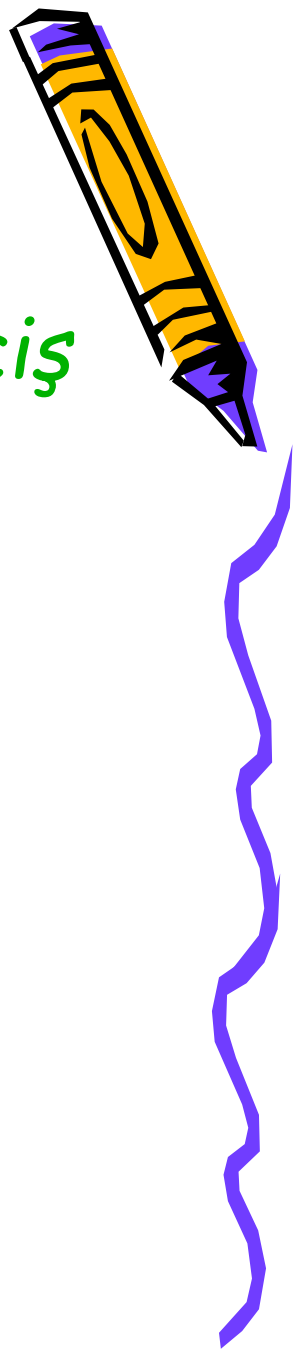
A. Haşim

*Ağları silkeledikçe deniz gelecek eline
pul pul*

O. Veli

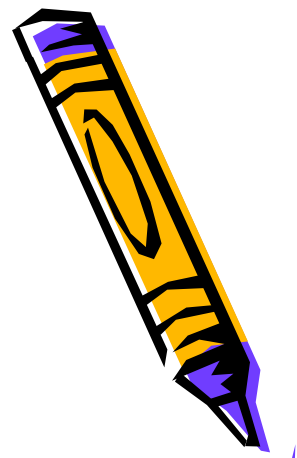

bata çıka, çoluk ocuk, dşe kalka, eciş
bcş, eğri büğrü, enine boyuna, eski
püskü, ev bark, konu komşu, pılı pırtı,
salkım saçak, sere serpe, soy sop,
sklm pklm, yana yakıla, yarım
yamalak

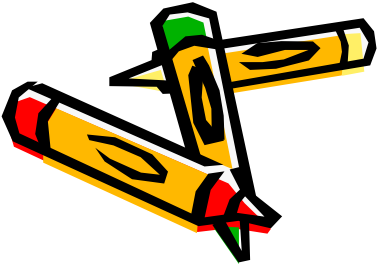
m ile yapılmış ikilemeler de ayrı yazılır:

at mat, çocuk mocuk, dolap molap, kapı mapı, kitap mitap

*ve de uyarına gelirse,
tepemde bir de çınar olursa
taş maş da istemez hani...*

(N. Hikmet)

İsim durum ekleri ve iyelik ekiyle yapılan ikilemeler de ayrı yazılır:

baş başa, diz dize, el ele, göz göze, iç içe, omuz omuza, yan yana; baştan başa, daldan dala, elden ele, günden güne, içten içe, yıldan yıla; başa baş, bire bir (ölçü), dişe diş, göze göz, teke tek; ardı ardına, boşu boşuna, günü gününe, peşi peşine, ucu ucuna

*sen rüyasını göreceksin
çığlık çığığa uyanacaksın*

(A. İlhan)

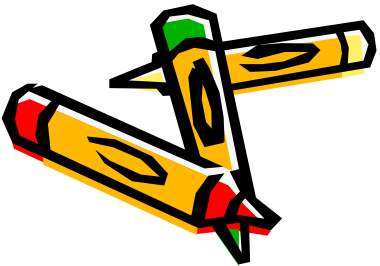
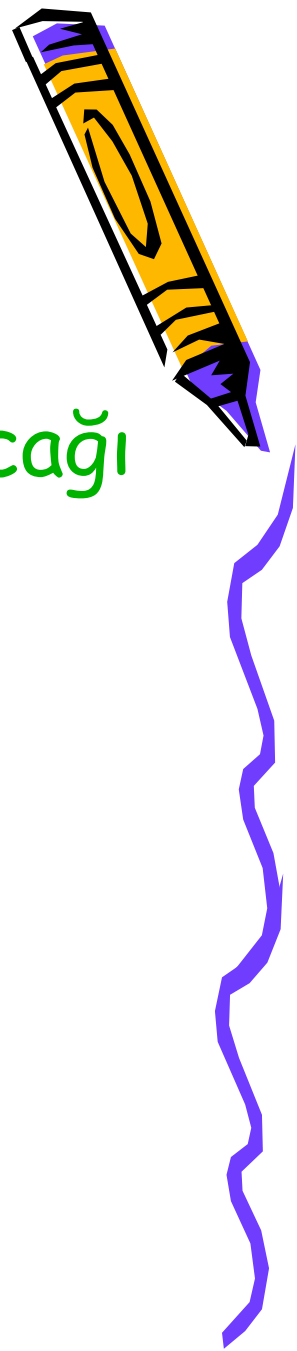
*tren düdükleri iç içe giriyorlar
aklımı fikrimi çeliyorlar*

(A. İlhan)

Düzeltilme İşareti

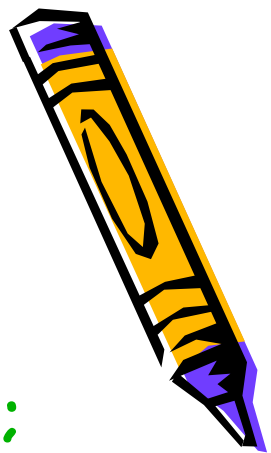
- Düzeltilme işareti kullanılabileceği yerler şunlardır:

UZUN OKUTMA

- Yazılışları bir, anlamları ve okunuşları ayrı olan kelimeleri ayırt etmek için, okunuşları uzun olan ünlülerin üzerine konur:

adem (yokluk)

adet (sayı),

alem (bayrak),

alim (her şeyi bilici),

aşık (ayak bileğindeki kemik), âşık (vurgun,
tutkun);

hakim (hikmet sahibi),

hali (pazar yerini),

hala (babanın kız kardeşi), hâlâ (henüz);

ata (baba, soy)

şura (şu yer),

âdem (insan);

âdet (gelenek, alışkanlık);

âlem (dünya, evren);

âlim (bilgin);

hâkim (yargıç);

hâli (durumu, vaziyeti);

atâ (bağış, ihsan)

şûra (danışma kurulu).

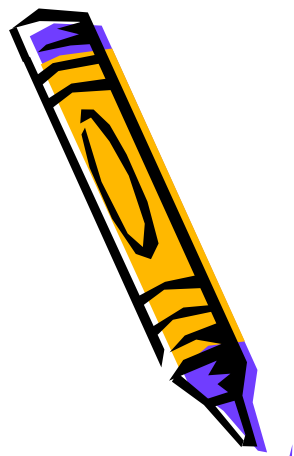

İNCELTME

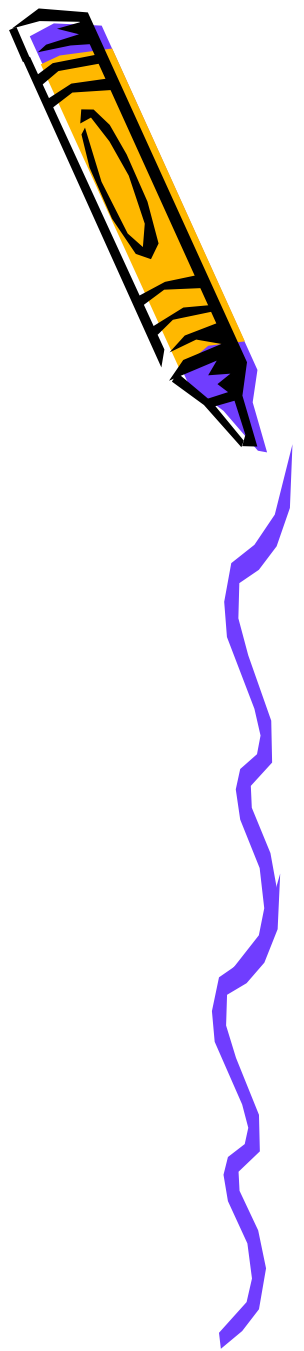
- Arapça ve Farsçadan dilimize giren birtakım kelime ve eklerle özel adlarda bulunan ince *g*, *k* ünsüzlerinden sonra gelen *a* ve *u* ünlülerinin üzerine konur:

- dergâh, tezgâh, yadigâr
- dükkân, hikâye, kâğıt, kâr,
mahkûm, mekân, sükûn,
sükût

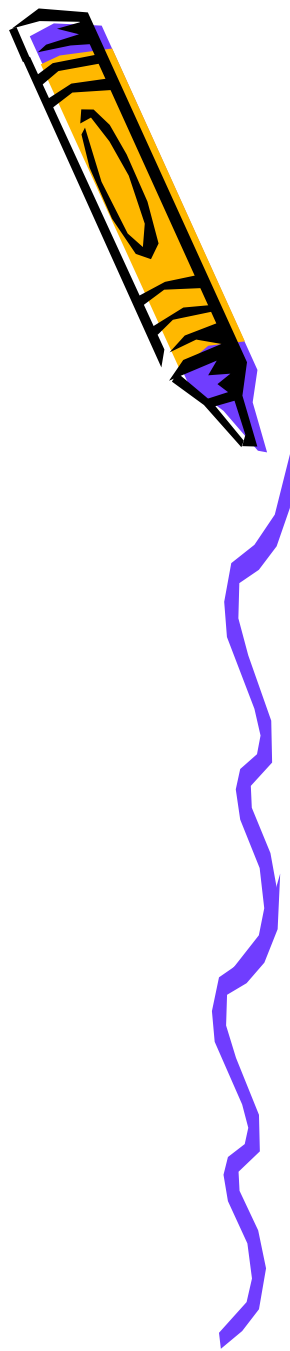

NİSPET İ'SİNİN BELİRTME
DURUMU VE İYELİK EKİYLE
KARIŞMASINI ÖNLEMENİN
İÇİN KULLANILIR

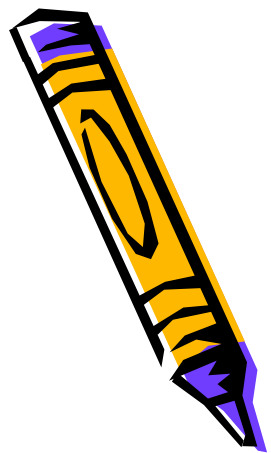
(Türk) askeri
(İslam) dini
(fizik) ilmi
(onun) resmi
(onun) fikri

askerî (okul),
dinî (bilgiler),
ilmî (tartışmalar),
resmî (kuruluşlar)
fikrî (oluşum)

Karışmayan durumlar

(deniz) hukuku	hukuki (yaptırım)
(asıl) vatani	vatani (görev)
(kamu) vicdani	vicdani (hürriyet)
(Asya'nın) garbi	garbi (Asya)
(Ali'nin) kitabı	kitabı (bilgi)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

- İfadeyi daha açık kılmak, cümlenin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere *noktalama işaretleri* kullanılır.

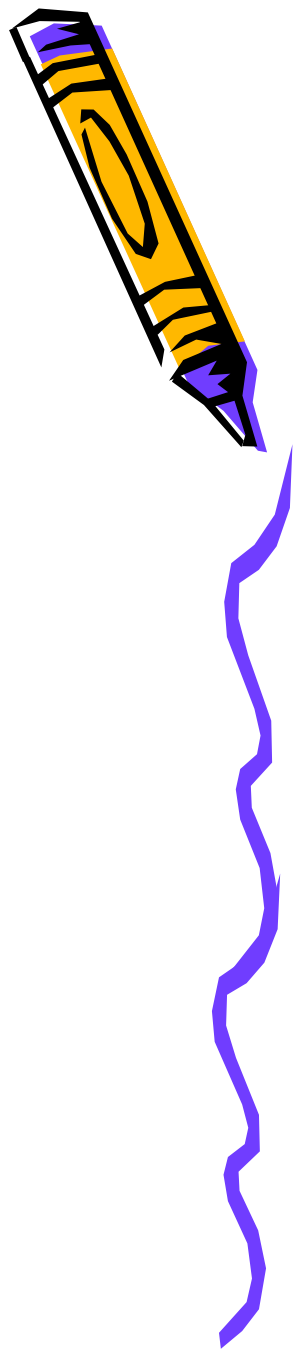

- Noktalama işaretlerinden nokta, virgöl, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, soru, ünlem, tırnak işaretleri, ayraç ve kesme ait oldukları kelimelere bitişik olarak yazılır ve kesme dışındaki işaretlerden sonra bir harf boşluğu ara verilir.

Kesme İşareti (')

1. Aşağıda sıralanan özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır:

a. Kişi adları, soyadlar ve takma adlar:

*Atatürk'üm,
Fatih Sultan Mehmet'e,
Muhibbi'nin,
Gül Baba'ya,
Sultan Ana'nın,
Yurdakul'dan,
Kâzım Karabekir'i*

*Yunus Emre'yi,
Ziya Gökalp'tan,
R. Halit Karay'mış,
A. Cevat Emre'dir,
Namık Kemal'se*

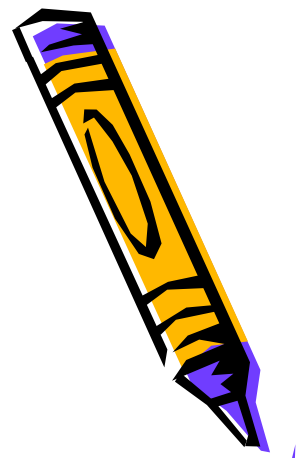
- Sonunda *p, ç, t, k* ünsüzlerinden biri bulunan *Ahmet, Çelik, Çiçek, Halit, Mehmet, Mesut, Murat, Özbek, Recep, Yiğit, Bosna-Hersek, Gaziantep, Kerkük, Sinop, Tokat, Zonguldak* gibi özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde kesme işareatine rağmen *Ahmedi, Çeliği, Çiçeği, Halidi, Mehmedi, Mesudu, Muradı, Özbeği, Recebi, Yiğidi, Bosna-Herseği, Gaziantebi, Kerküğü, Sinobu, Tokadı, Zonguldağı* biçiminde son ses yumuşatılarak söylenir.

- Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

b. Millet, boy, oymak adları:

Türk'üm,
Alman'sınız,
İngiliz'den,
Rus'muş

Oğuz'un,
Kazak'a,
Kırgız'ım,
Özbek'e,
Karakeçili'nin,
Hacımusalı'ya

c. Devlet adları:

*Türkiye
Cumhuriyeti'ni,
Osmanlı
Devleti'ndeki
Meksika'ya*

*Amerika Birleşik
Devletleri'ne,
Azerbaycan
Cumhuriyeti'nden*

. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar:

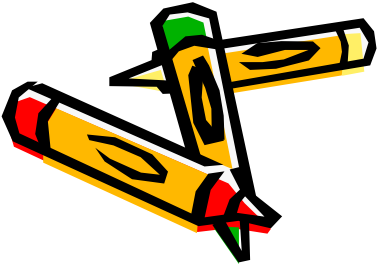
*Allah'in,
Tanrı'ya,
Cebrael'den,
Zeus'u*

d. Kıta, deniz, nehir, göl, dağ,
boğaz, geğit, yayla; ülke, bölge, il,
ilđe, köy, semt, bulvar, cadde,
sokak vb. coğrafyayla ilgili yer
adları:

Asya'nın, Marmara
Denizi'nden, Akdeniz'i,
Meriğ Nehri'ne, Van
Gölü'ne, Ağrı Dağı'nın,
Đanakkale Boğazi'nin,
Zigana Geçidi'nden,
Uzunyayla'ya, Türkiye'dir,

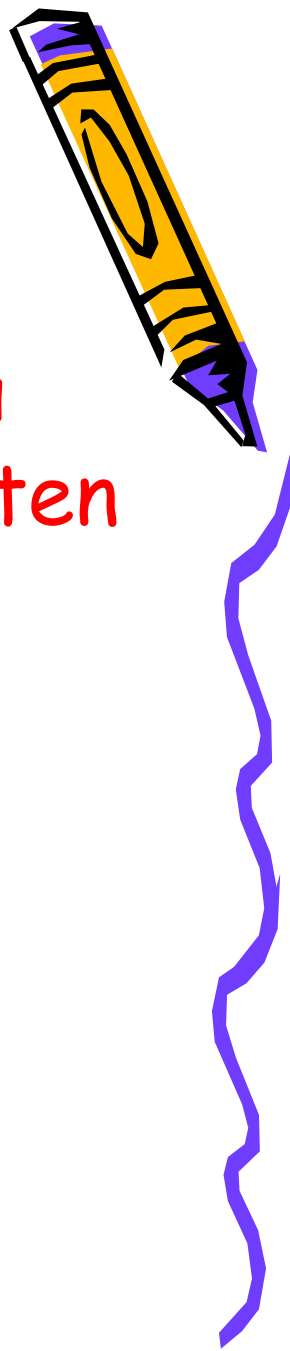
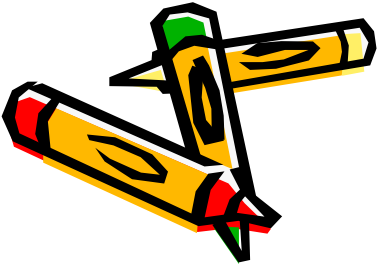
İç Anadolu'da, Doğu
Anadolu'ya, Ankara'yımığ,
Sungurlu'ya, Ziya Gökalp
Bulvarı'ndan, Yıldız
Mahallesi'ne, Taksim
Meydanı'ndan, Reğat Nuri
Sokağı'na

- Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır:

Hisar'dan

Boğaz'dan

e. Gök bilimiyle ilgili adlar:

*Jüpiter'den,
Venüs'ü,
Halley'in,
Merih'e,
Büyükayı'da,
Yedikardeş'ten,
Samanyolu'nda*

f. Saray, köşk, han, kale,
köprü, anıt vb. adları:

Dolmabahçe
Sarayı'nın,
Çankaya Köşkü'ne,
Sait Halim Paşa
Yalısı'ndan,
Ankara Kalesi'nden

Horozlu
Han'ın, Galata
Köprüsü'nün,
Bilge Kağan
Abidesi'nde,
Çanakkale Şehitleri
Anıtı'na

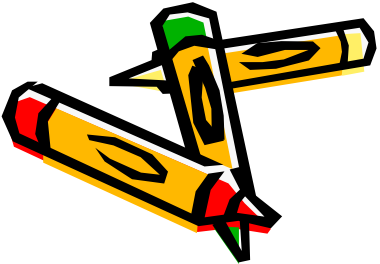

g. Kitap, dergi, gazete ve sanat
eseri (tablo, heykel, m¼zik vb.)
adları:

Nutuk'ta,
Safahat'tan,
Kiralık Konak'ta,
Sinekli Bakkal'ı,
H¼rriyet'te

Resmî Gazete'de,
Onuncu Yıl Marşı'nı,
Yunus Emre
Oratoryosu'nu,
Atat¼rk Uluslararası
Barış Öd¼lü'n¼

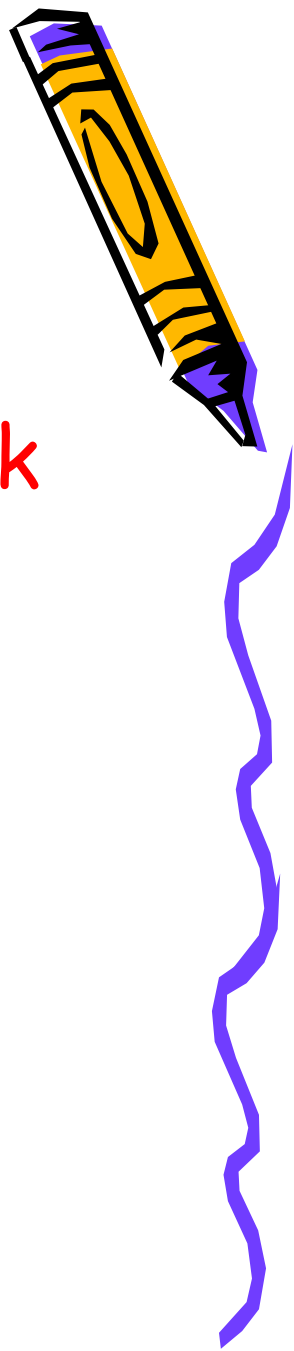
ğ. Kanun, tüzük, yönetmelik,
yönerge ve genelge adları:

*Millî Eğitim Temel Kanunu'na,
Medeni Kanun'un,
Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Tüzüğü'nde,
Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği'nin*

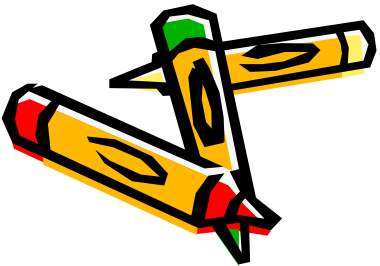
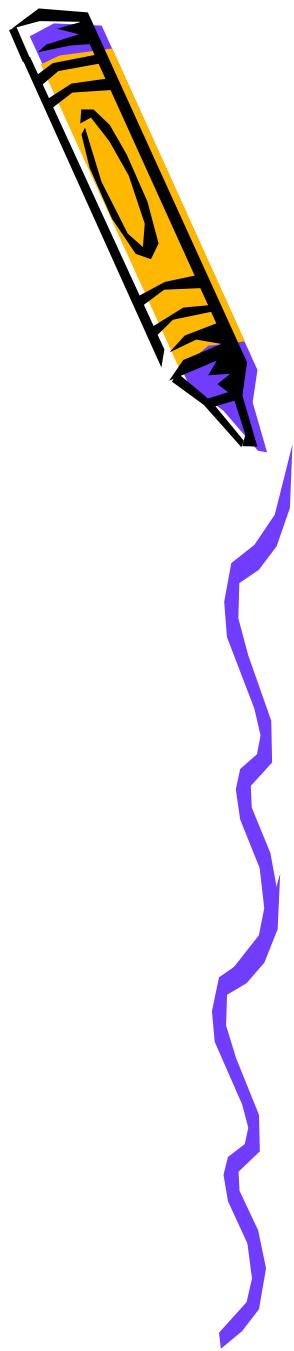
- Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır:

*Bu Kanun'un 17. maddesinin c bendi...
Yukarıda adı geçen Yönetmelik'in 2'nci maddesine göre...*

h. Hayvanlara verilen özel adlar:

Sarıkız'ın
Karabaş'a
Pamuk'u
Minnoş'tan
Düldül'ün

Kurum, kuruluş, kurul ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz:

Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığına, Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğüne, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığının; Bakanlar Kurulunun, Danışma Kurulundan, Yürütme Kuruluna; Mavi Köşe Bakkaliyesinden, Gimanın

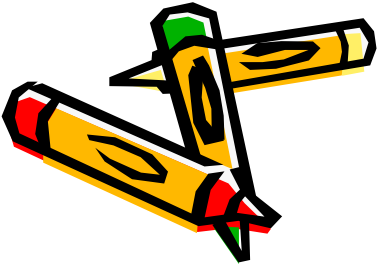
Özel adlara getirilen yapım ekleri,
çokluk eki ve bunlardan sonra gelen
diğer ekler kesmeyle ayrılmaz:

*Türklük, Türkçe, Müslümanlık,
Hristiyanlık, Avrupalı, Avrupalılaştırmak,
Aydınlı, Konyalı, Bursalı, Ahmetler,
Mehmetler, Yakup Kadriler, Türklerin,
Türklüğün, Türkleşmekte, Türkçenin,
Müslümanlıkta, Hollandalıdan,
Hristiyanlıktan, Atatürkçülüğün*

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı sözleri ve unvanlara getirilen ekleri ayırmak için konur:

*Nihat Bey'e,
Ayşe Hanım'dan,
Mahmut Efendi'ye,
Enver Paşa'ya
Türk Dil Kurumu Başkanı'na*

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur:

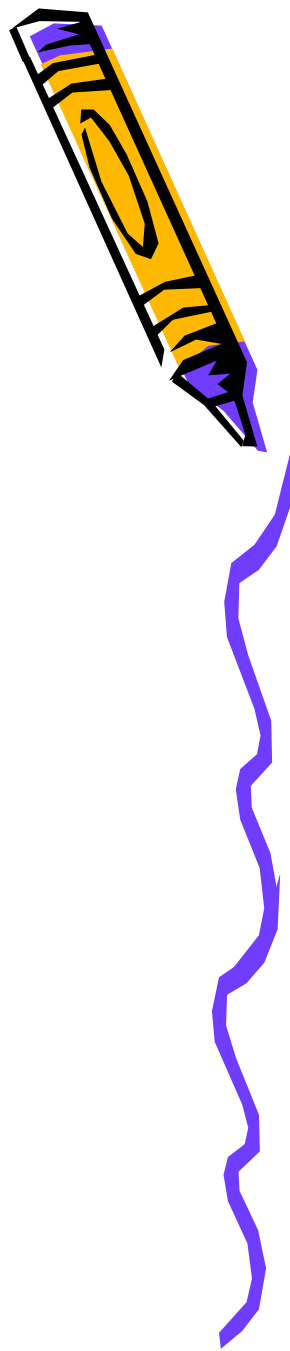
BMM'nin

TDK'nin

BM'de

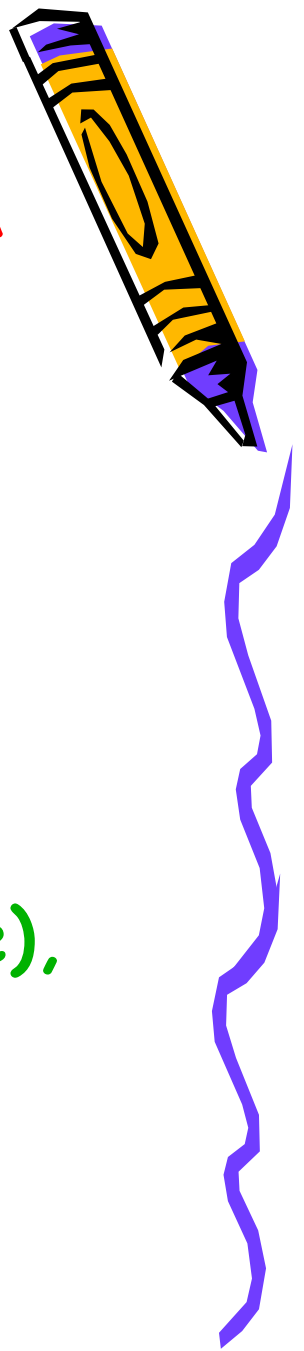
ABD'de

TV'ye

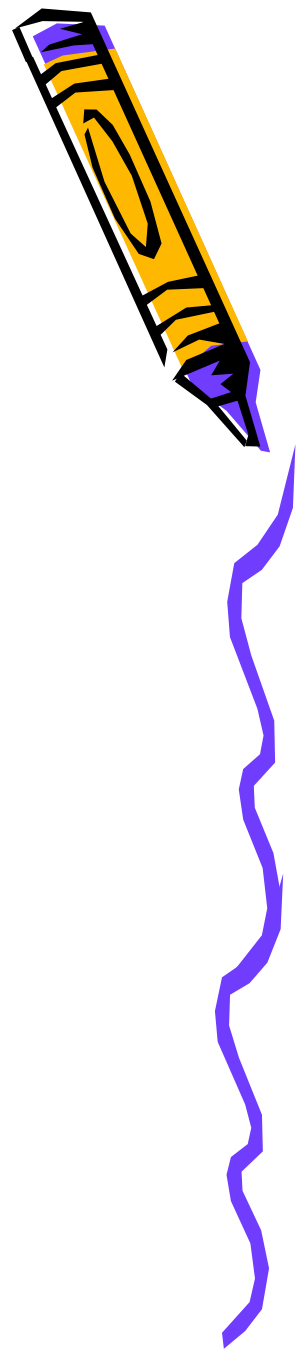

- Sonunda nokta bulunan kısaltmalarla üs işaretli kısaltmalar kesmeyle ayrılmaz. Bu tür kısaltmalarda ek noktadan ve üs işaretinden sonra, kelimenin ve üs işaretinin okunuşuna uygun olarak yazılır:

vb.leri, Alm.dan, İng.yi; cm³e (santimetre küpe), m²ye (metre kareye).

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur:

*1985'te, 8'inci madde,
2'nci kat; 7,65'lik,
9,65'lik*

5. Akım, çağ ve dönem adlarından sonra gelen ekler kesmeyle ayrılır:

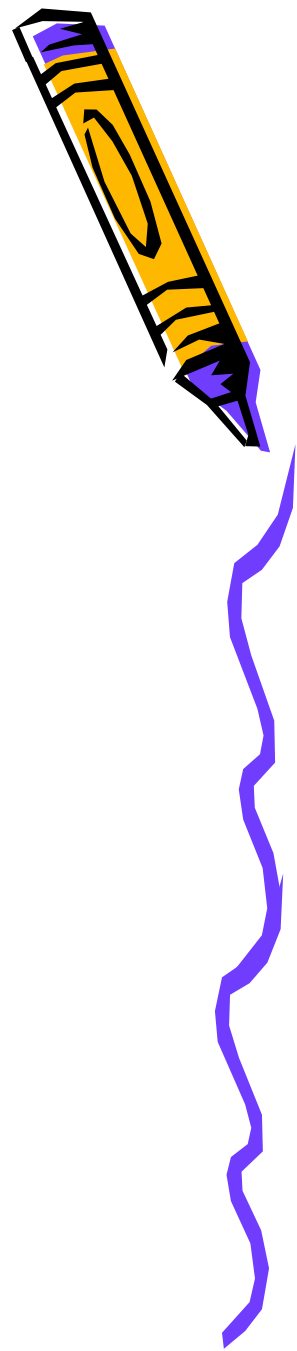
Eski Çağ'ın,

Yükselme Dönemi'nin,

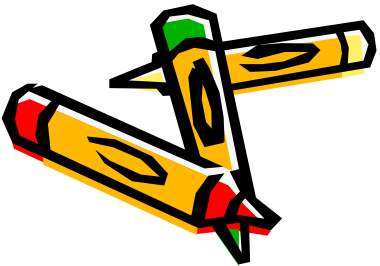
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'na

6. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur:

- Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir.

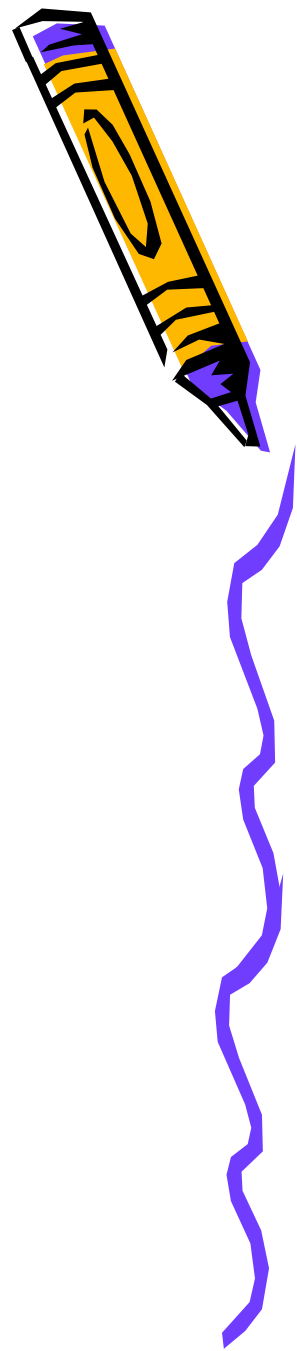
Nokta (.)

1. Cümlenin sonuna konur:

*Saatler geçtikçe yollara daha mahzun
bir ıssızlık çöküyordu.*

(Reşat Nuri Güntekin)

2. Bazı kısaltmaların sonuna konur:

Alb. (albay)

Dr. (doktor)

Yrd. Doç.

Prof. (profesör)

Cad. (cadde),

Sok. (sokak)

s. (sayfa)

sf. (sıfat)

vb.

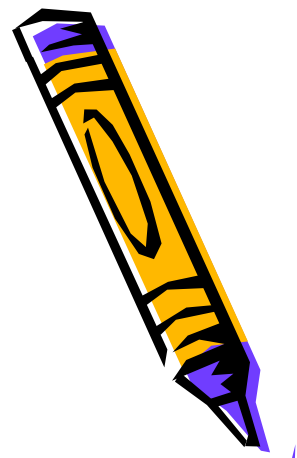
Alm. (Almanca)

Ar. (Arapça)

İng. (İngilizce)

3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur:

3. (üçüncü)

15. (on beşinci)

II. Mehmet

XIV. Louis

XV. yüzyıl

2. Cadde

20. Sokak

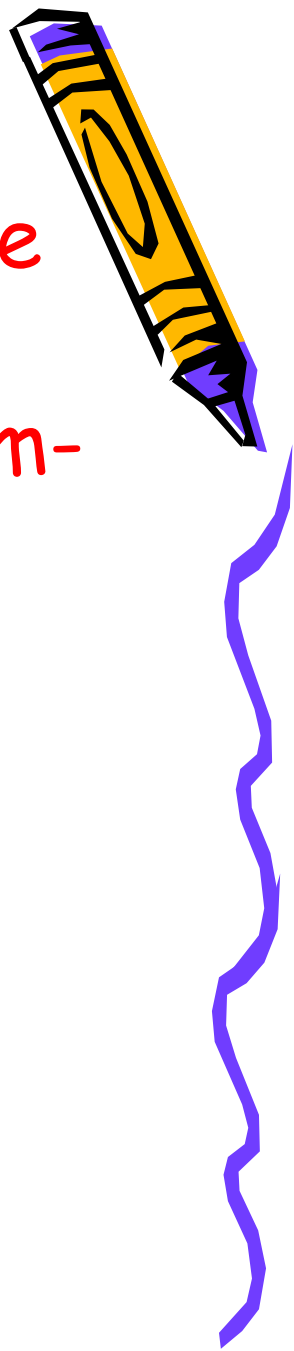
4. Levent

- Arka arkaya sıralandıkları için virgüle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur:

3, 4 ve 7. maddeler...

XII - XIV. yüzyıllar arasında...

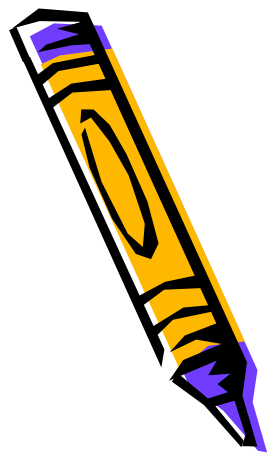

4. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

Tren 09.15'te kalktı.
Toplantı 13.00'te başladı.

Tören 17.30'da, hükûmet daireleri kapandıktan yarım saat sonra başlayacaktır.

(Tarık Buğra)

Virgöl (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur:

Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum

(Halide Edip Adıvar)

*Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller*

(Faruk Nafiz)

*Zindana atılan mahkûmlar gibi titreşerek,
haykırarak geri geri kaçmaya
uğraşıyorduk.*

(Hüseyin Rahmi)

2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Bir varmış, bir yokmuş.

- *Umduk, bekledik, düşündük.*

(Yakup Kadri)

- *Fakat yol otomobillere yasak olduğundan o da herkes gibi tramvaya biner, kimse kendisine dikkat etmez.*

(Falih Rıfkı)

3. Cümlede özel olarak vurgulanması gereken öğelerden sonra konur:

- *Binaenaleyh, biz her vasıttan, yalnız ve ancak, bir noktainazardan istifade ederiz.*

(M. K. Atatürk)

4. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan ögeleri belirtmek için konur:

- *Saniye Hanımefendi, merdivenlerde oğlunun ayak seslerini duyar duymaz, hasretlisini karşılamaya atılan bir genç kadın gibi, koltuğundan fırlamış ve ona kapıyı kendi eliyle açmaya gelmişti.*

(Yakup Kadri)

5. Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur:

- *Şimdi, efendiler, müsaade buyurursanız, size bir سوال sorayım.*

(M. K. Atatürk)

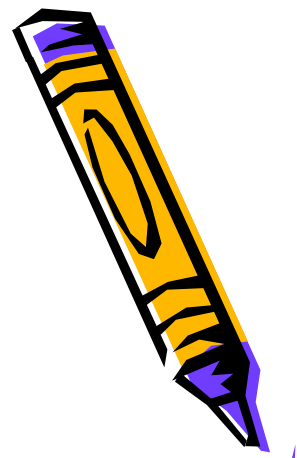
6. Anlama güç kazandırmak için
tekrarlanan kelimeler arasına
konur:

*Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kamış olsam!*

(Ahmet Haşim)

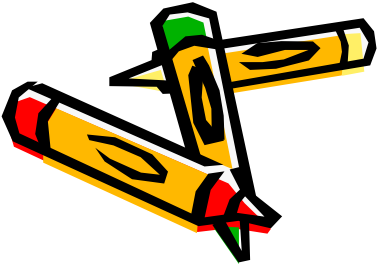
7. Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur:

Şehirde ilk önce hükûmet doktoruyla karşılaştım.

– Bugünlerde başımı kaşımaya vakit bulamıyorum, dedi.

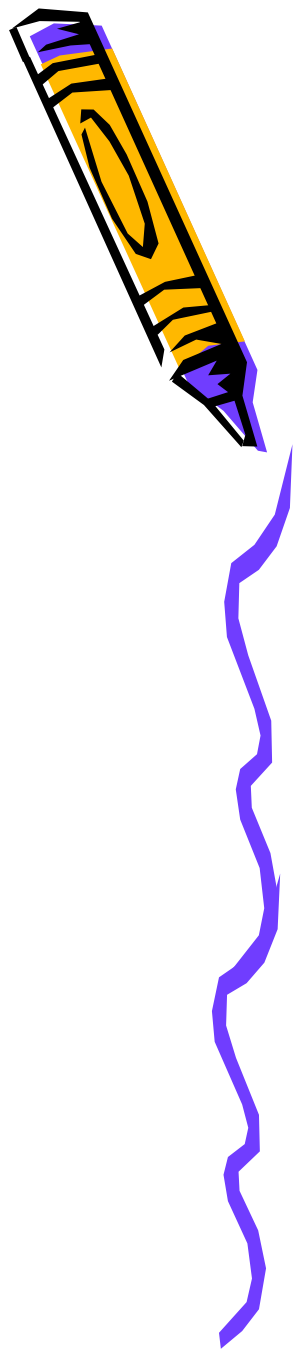
(Reşat Nuri)

8. Kendisinden sonraki cümleye bağılı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren *hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette* gibi kelimelerden sonra konur:

9. Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır:

*Bu, tek gözlü, genç fakat ihtiyar görünen
bir adamcağızdır.*

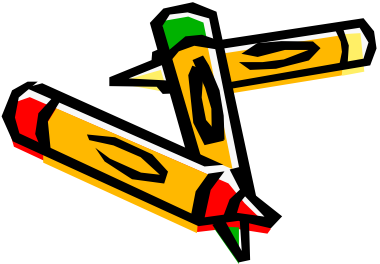
(Halit Ziya)

Bu gece, eğlenceleri içlerine sinmedi.

(Reşat Nuri)

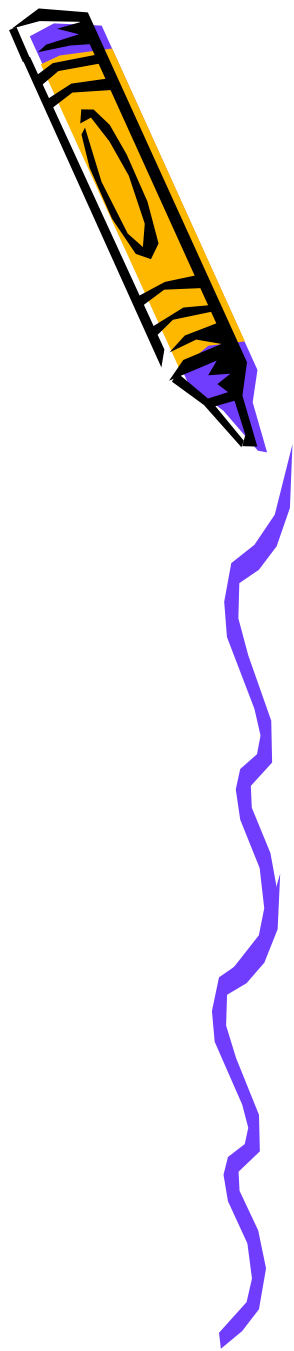
Çekil önümden ayı göremiyorum.

(Ö. Asaf)

10. Hitap için kullanılan sözlerden sonra konur:

- *Sayın Başkan,*
- *Sevgili Kardeşim,*
- *Değerli Arkadaşım,*

UYARI

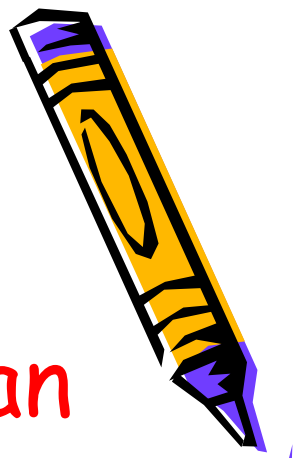
Metin içinde *ve*, *veya*, *yahut*
bağlaçlarından önce de sonra da virgöl
konmaz.

UYARI:

Metin içinde tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgöl konmaz:

- *Hem gider hem ağlar.*
- *Ne kız verir ne dñnürü küstürür.*

UYARI

Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan *da / de* bağlacından sonra virgül konmaz.

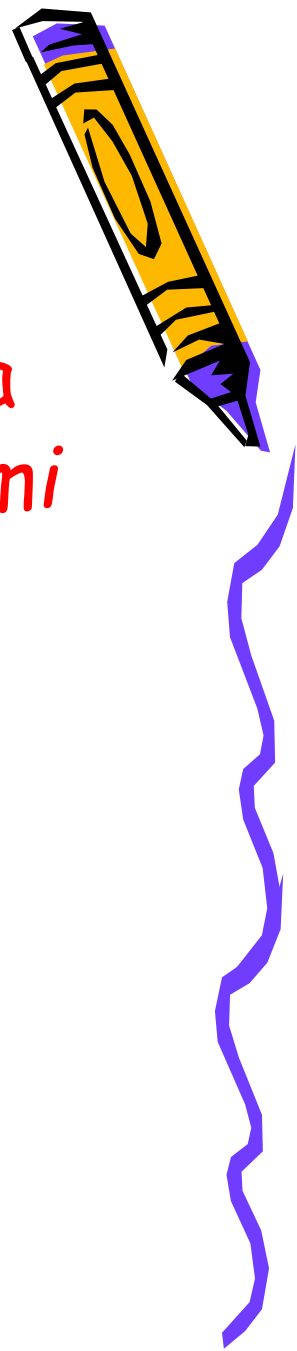

UYARI

Metin içinde *-inca / -ince* anlamında zarf-fiil görevinde kullanılan *mı / mi* ekinden sonra virgöl konmaz:

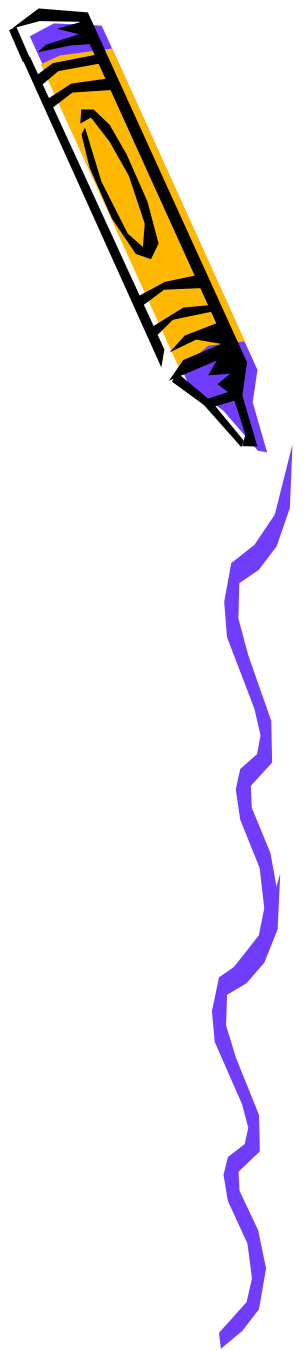
Ben aç yattım mı kötü kötü rüyalar görürüm nedense.

(Orhan Kemal)

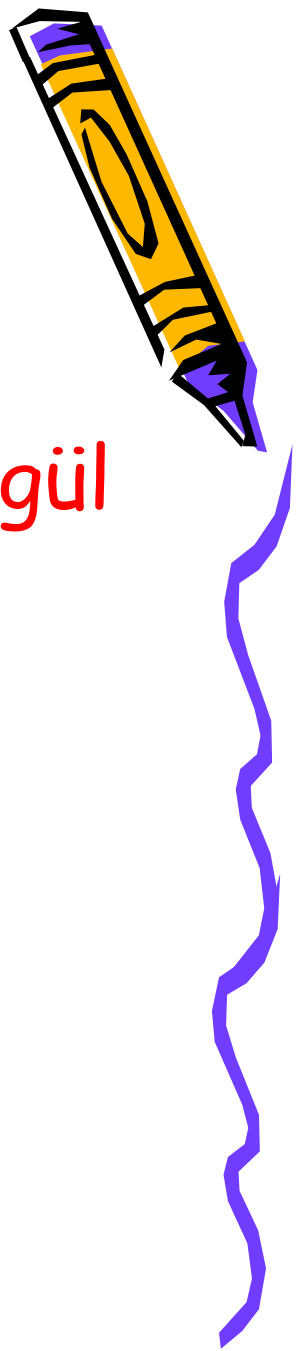
UYARI

Şart ekinden sonra virgöl konmaz.

UYARI

Metin içinde zarf-fiil ekleriyle oluşturulmuş kelimelerden sonra virgöl konmaz.

Noktalı Virgöl (;)

- 1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:

Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan;
kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca
adları verilir.

Türkiye, İngiltere, Azerbaycan; İstanbul,
Londra, Bakü.

2. Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

- *Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atarak, ağlamak istiyorum.*
- *At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.*

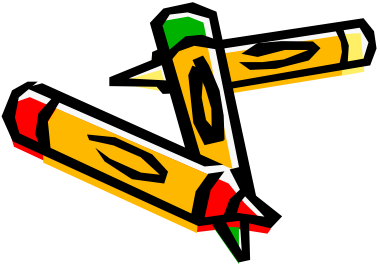

İki Nokta (:)

1. Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur:

- *Yeni harfler alındıktan sonra eski yazı ile bir tek kelime bile yazmayan iki kişi görmüşümdür: Atatürk ve İnönü!*

(Falih Rifkî Atay)

2. Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonuna konur:

Fikirler de öyledir: Hayatla karşılaşa karşılaşa tanınmaz hâle gelir.

(A. Hamdi Tanpınar)

3. Edebî eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur:

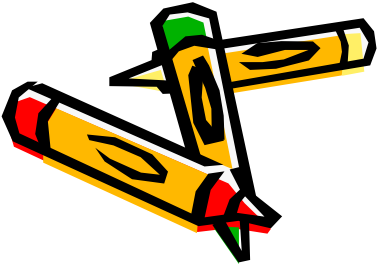
Hikmet Efendi: Ey benim sevgili dostum.

Müştak Bey: Daha bitmedi mi?

Hikmet Efendi: Vay, dur bakalım, başlayayım.

Müştak Bey: Amma uzunmuş ha...

(Şinasi)

Üç Nokta (...)

1. Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur:

Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da, bu yanı...

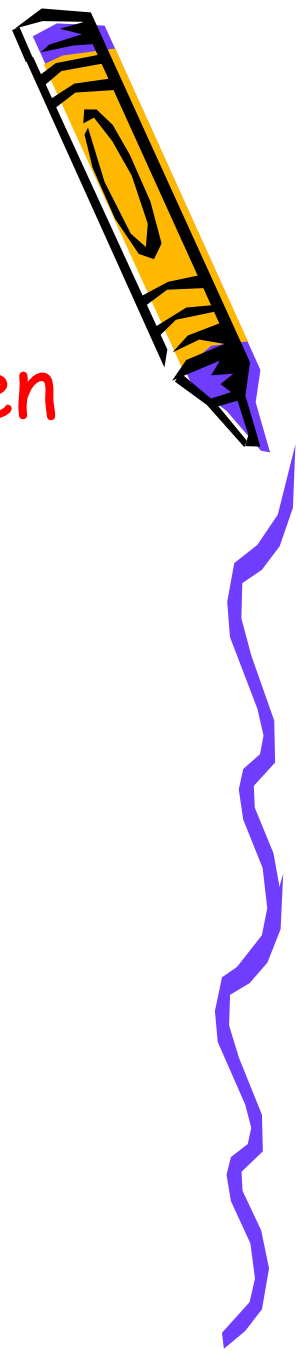
(Tarık Buğra)

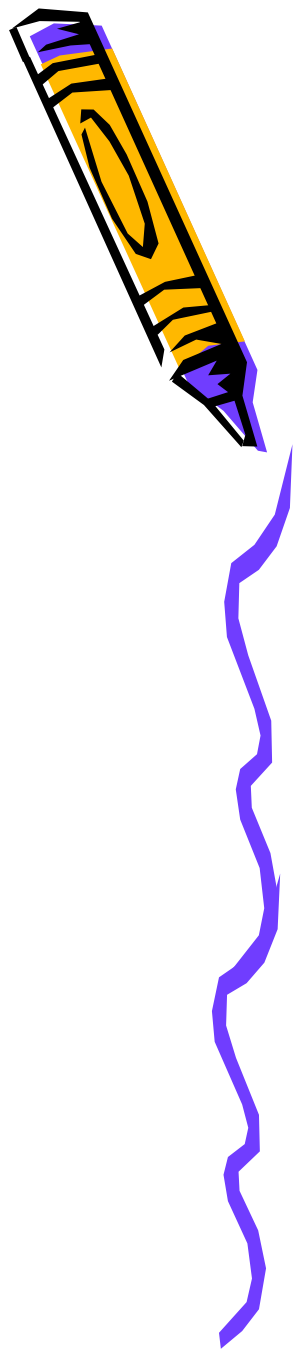
2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur:

*Kılavuzu karga olanın burnu b...tan
çıkamaz.*

(Atasözü)

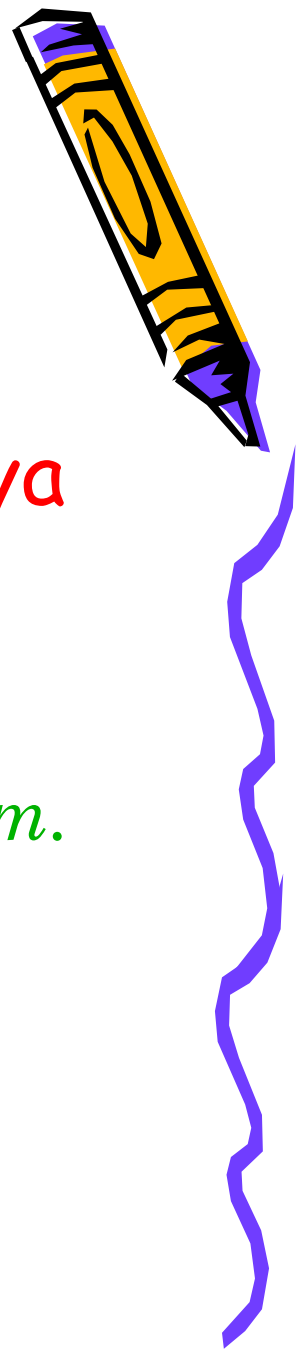
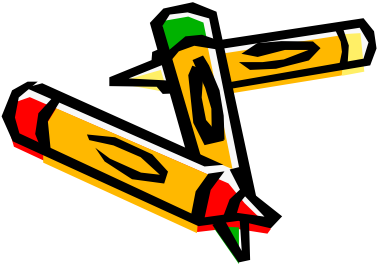
3. Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur.

4. Sözüñ bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur:

*Bu dağların ardında yitip gitmek istiyorum.
Yitip gitmek...*

(Tezer Özlü)

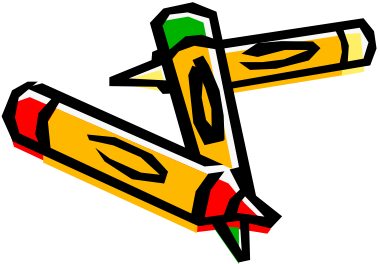

5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur:

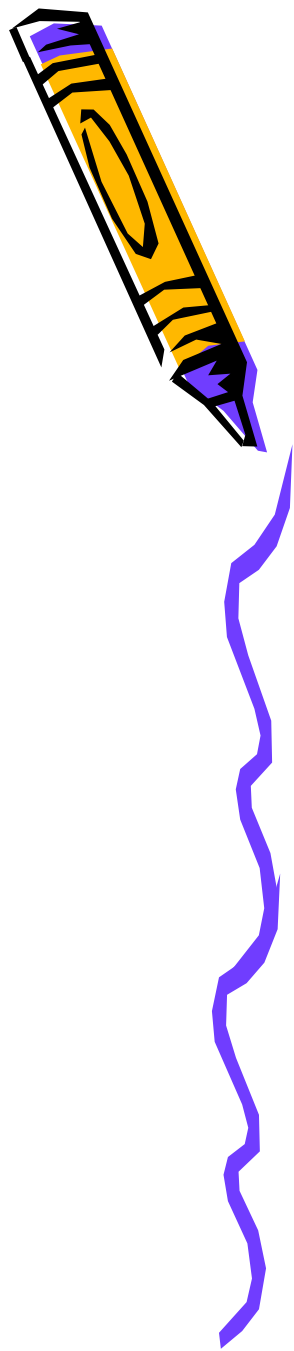
Gölgeler yaklaştılar. Bir adım kalınca onu kıyafetinden tanıdılar:

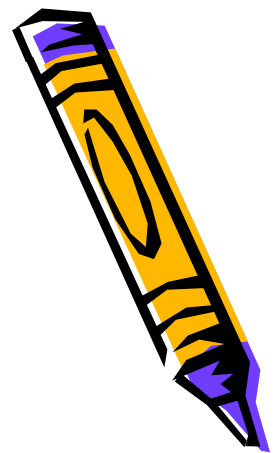
— *Koca Ali... Koca Ali, be!..*

(Ömer Seyfettin)

6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır.

UYARI

Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

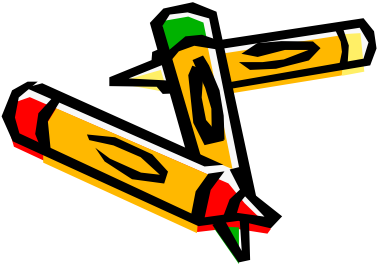

Soru İşareti (?)

1. Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur:

-Nasıl olur? Nasıl olur? Ağustostayız. Bu zamanda kiraz olur mu?

(Samet Ağaoğlu)

Soru eki ve soru kelimesi kullanılmadan soru amacı taşıyan ezgili söyleyişlerde de soru işareti kullanılır:

-Yabancı mısınız?

-Efendim?

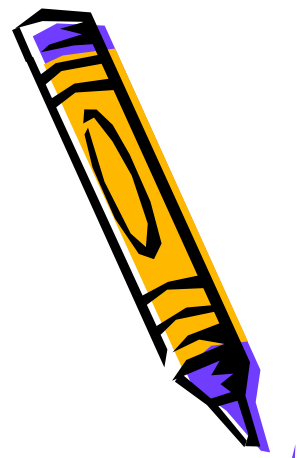
-Yabancı mısınız? İş günü de ondan sordum.

(Yusuf Atılgan)

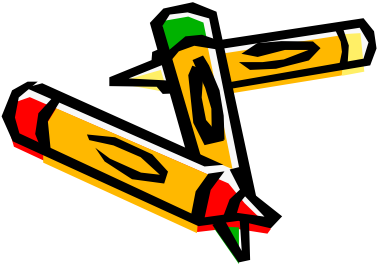
Gümrükteki memur başını kaldırdı:

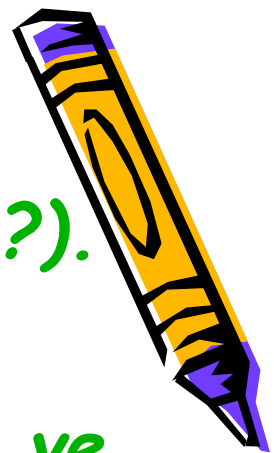
— Adınız?

2. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır:

- Yunus Emre (1240?-1320), (Doğum yeri: ?).
- Türk halk felsefesinin, Türk nükteciliğinin ve mizah dehasının büyük mümessili Nasreddin Hoca da (Hâce Nasirüddin) bu asırda yaşamıştır (1208 ?-1284).
- Ankara'dan Konya'ya 1,5 (?) saatte gitmiş.
- 1496 (?) yılında doğan Fuzuli ...

*mı / mi eki -ince / -ince anlamında
zarf-fiil işleviyle kullanıldığında soru
işareti konmaz:*

Akşam oldu mu sürüler döner.

Hava karardı mı eve gideriz.

Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağılı
cümlelerde soru işareti en sona konur:

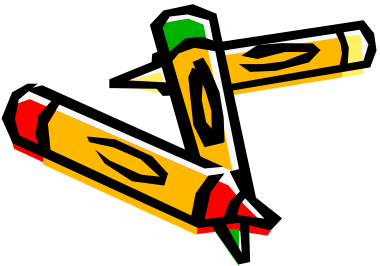
*Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?
Üsküdar'dan mı, Hisar'dan mı, Kavaklar'dan
mı?*

(Yahya Kemâl)

Kısa Çizgi (-)

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

2. Ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için kullanılır:

- *Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.*
(Ömer Seyfettin)

3. Heceleri göstermek için kullanılır:

a-raş-tır-ma

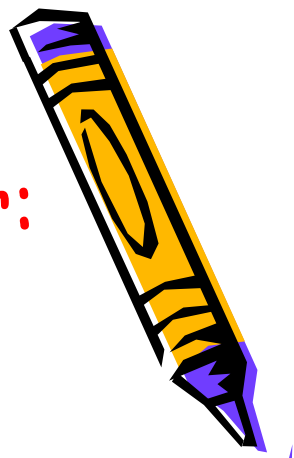
bi-le-zik

du-ruş-ma

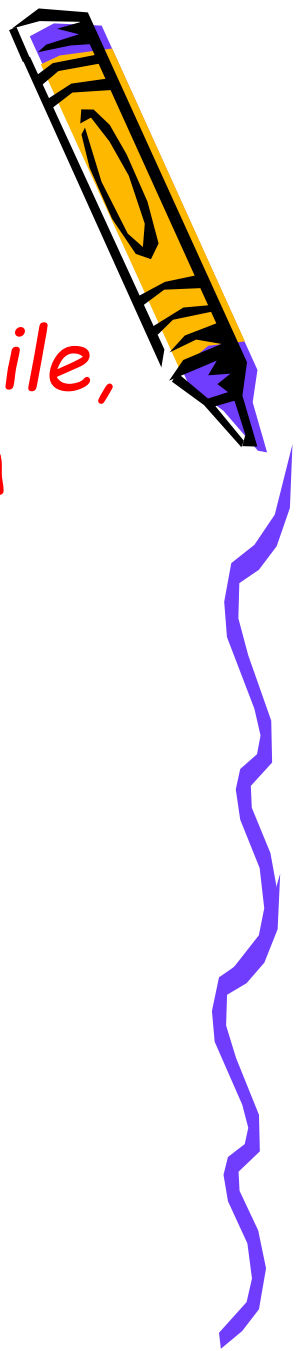
ku-yum-cu-luk

prog-ram

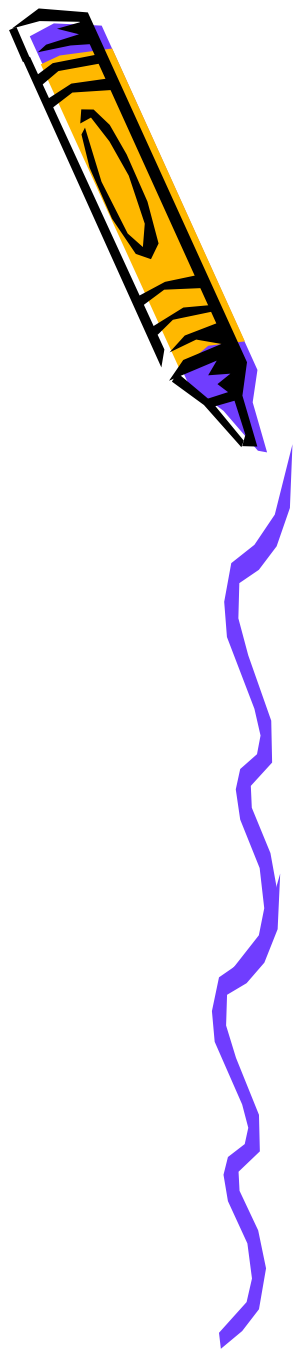
ya-zar-lık

4. Kelimeler arasında "-den...-a, ve, ile, ila, arasında" anlamlarını vermek için kullanılır:

*Türkçe-Fransızca Sözlük
Aydın-İzmir yolu
Ankara-İstanbul uçak seferleri
Türk-Alman ilişkileri
Ural-Altay dil grubu
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
09.30-10.30
Beşiktaş-Fenerbahçe karşılaşması
Manas Destanı'nda soy-dil-din üçgeni
1914-1918 Birinci Dünya Savaşı
2003-2004 öğretim yılı*

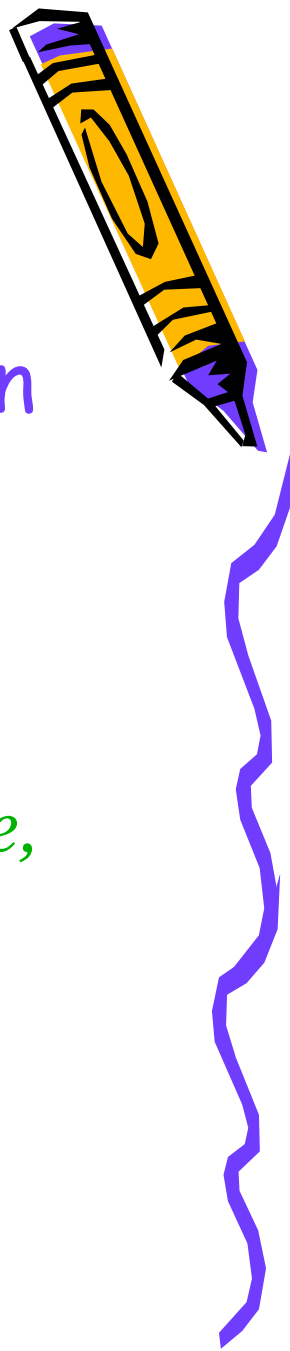
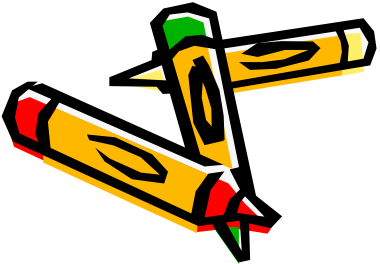

Tırnak İşareti (" ")

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:

*Ahmet Hamdi Efendi'nin anı defterinde de,
"Karacaoğlan'ın Varsak köyünde
dünyaya geldiği" yazılıdır.*

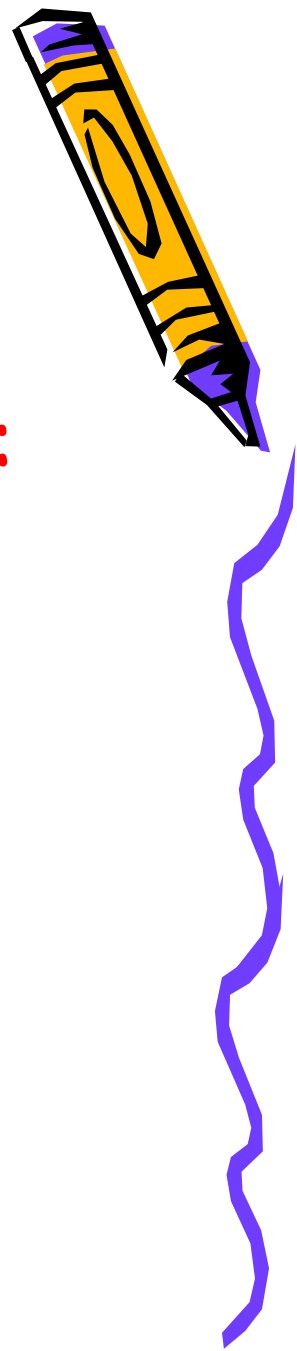
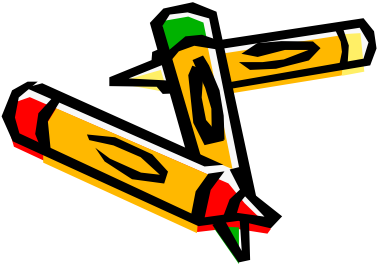
(Cevdet Kudret)

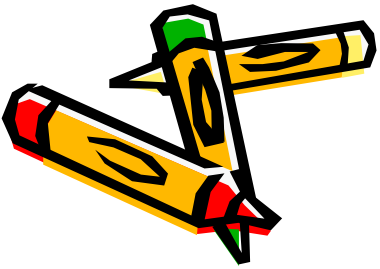
- Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır:

Komşulardan biri, “Yeter!” diye bağırdı.

(Yusuf Atılgan)

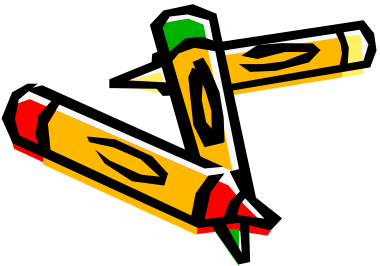
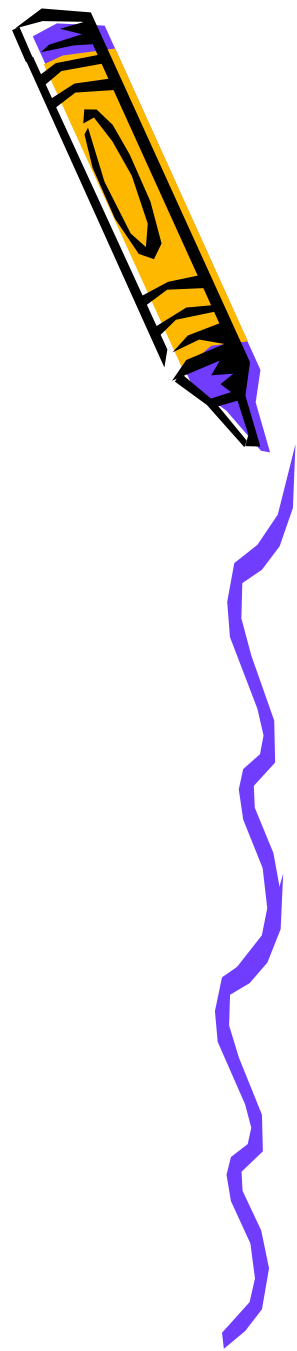
Uzun alıntılarda her paragraf ayrı
ayrı tırnak içine alınır.

2. Özel olarak belirtilmek istenen sözler tırnak içine alınır:

*Ben de günahkâr kullarımdanım Allahım...
Bir “Kulhuvallahi” bilirim dualardan,
Bir de “Yarabbi şükür” demeyi doyunca.*

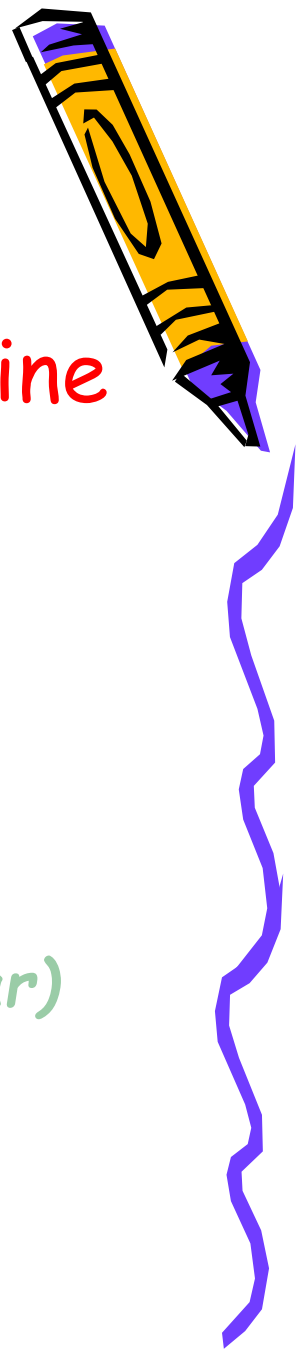
(Turgut Uyar)

3. Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınır:

Geçenlerde, 1971'de yazdığım “Yusuf ile Zeliha” adlı öyküyü eleştirel bir gözle incelerken bir bölümde duraladım:

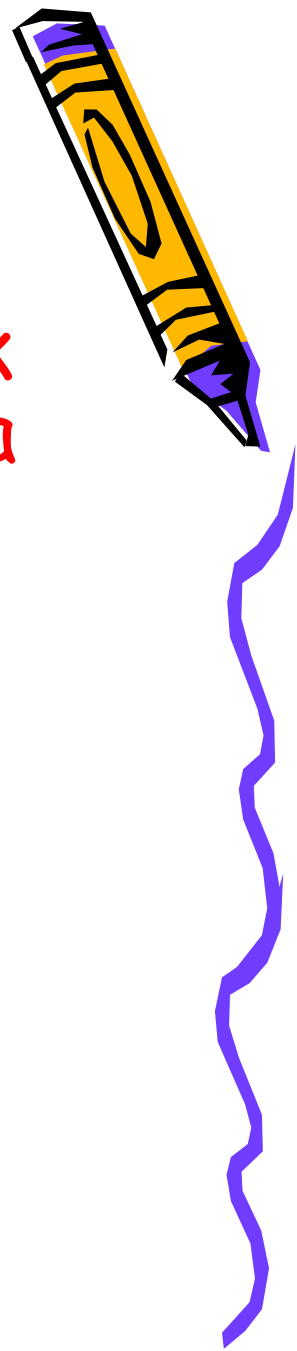
(Tomris Uyar)

- Cümle içerisinde özel olarak belirtilmek istenen sözler, kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınmaksızın koyu yazılarak veya eğik yazıyla (italik) dizilerek de gösterilebilir:

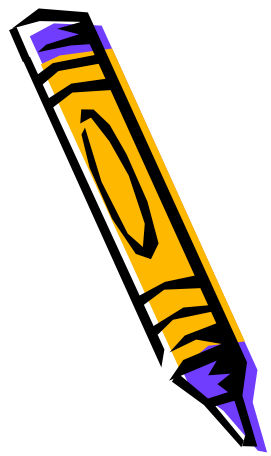
Cahit Sıtkı'nın *Şairin Ölümü* şiirini
Yahya Kemâl çok sevmiştir.

(Ahmet Hamdi)

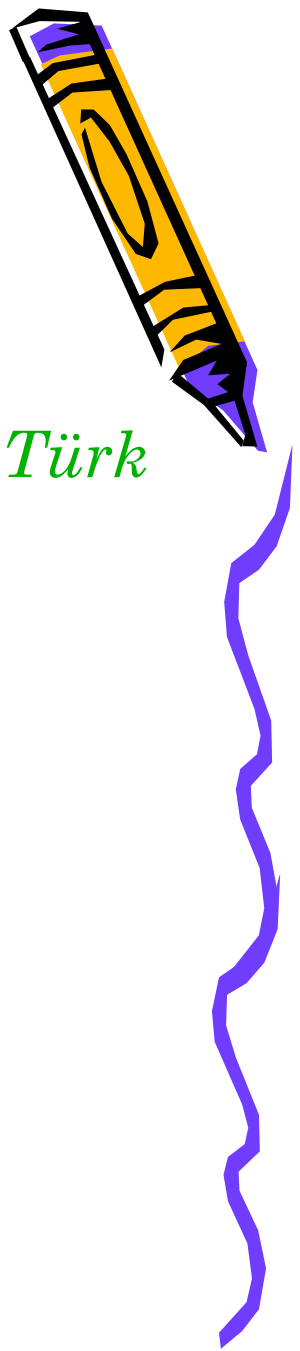

Ünlem İşareti (!)

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur:

2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

(M. K. Atatürk)

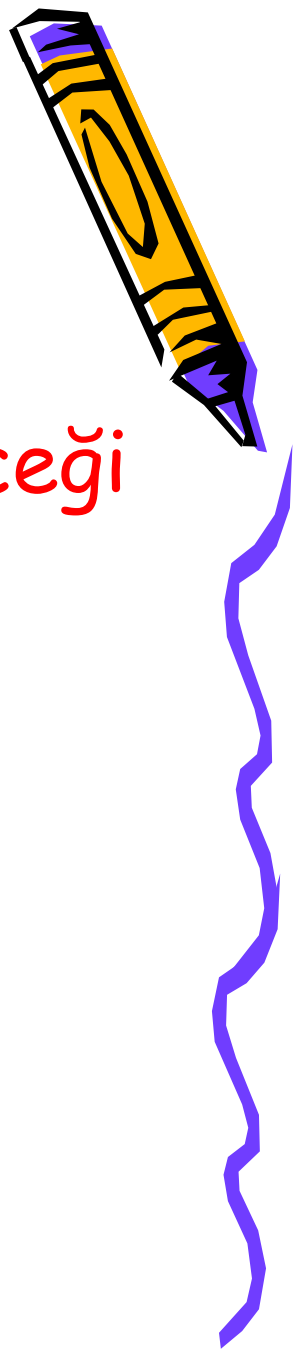
Heey!

*Ne duruyorsun be, at kendini denize:
Geride bekleyenin varmış, aldırma;
Görmüyor musun, her yanda hürriyet;*

(O. Veli)

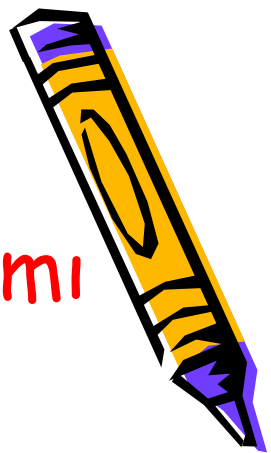

- Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlenin sonuna da konabilir.

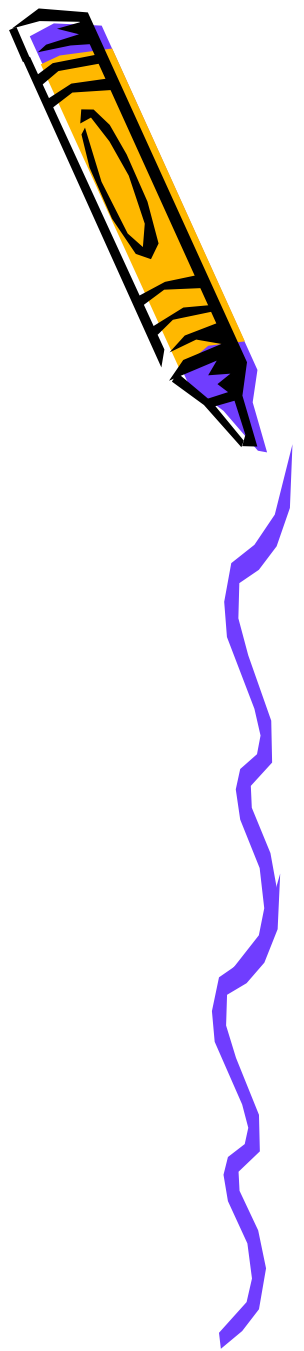

3. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır:

İsteseymiş bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).

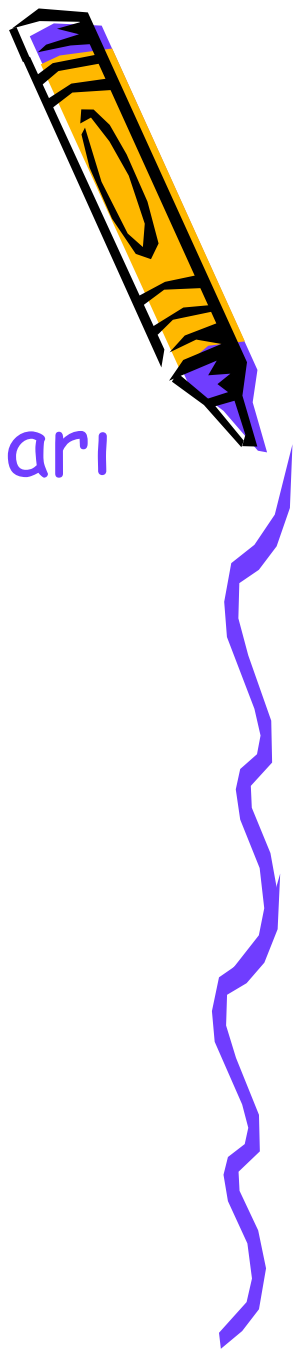

- Ünlenden sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir.

Uzun Çizgi (—)

- Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.
- Buna *konuşma çizgisi* de denir.

UYARI

Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde
uzun çizgi kullanılmaz:

“Boyatacak ayakkabı var mı? Boyacıyım.”

“Yok.”

“Hükümlü müsün?”

“Evet.”

(Samet Ağaoğlu)

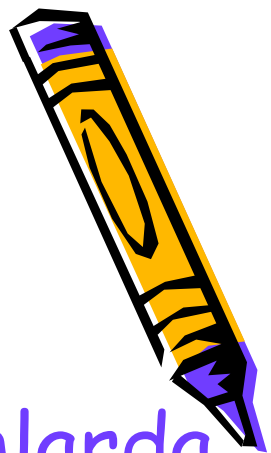

Eğik izgi (/)

1. Yan yana yazılması gereken durumlarda mısraların arasına konur:

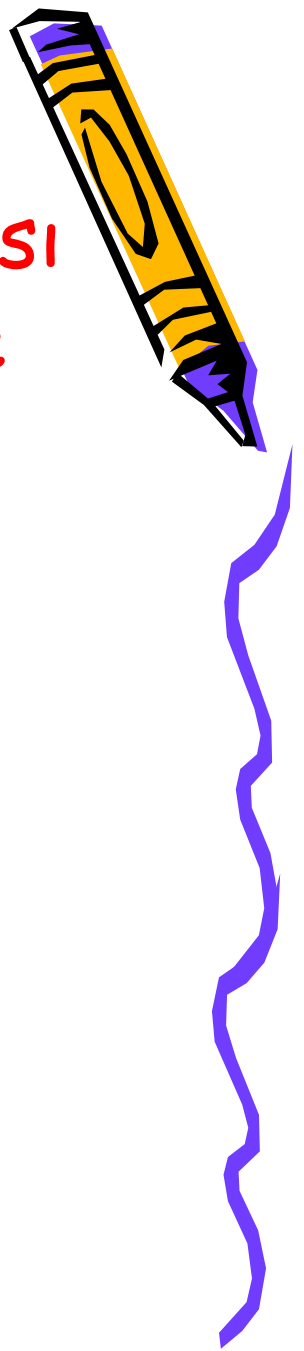
Seni görünce/aynı anda geçer aklımızdan/aynı düşünce/duvar gibi aramızdan

(. Asaf)

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur:

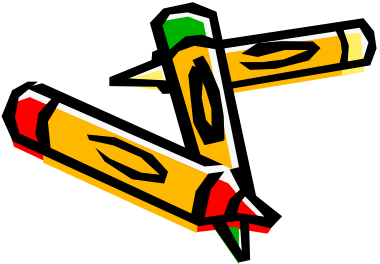
Altay Sokağı, No: 21/6 Kurtuluş / ANKARA

Ters Eğik Çizgi (\)

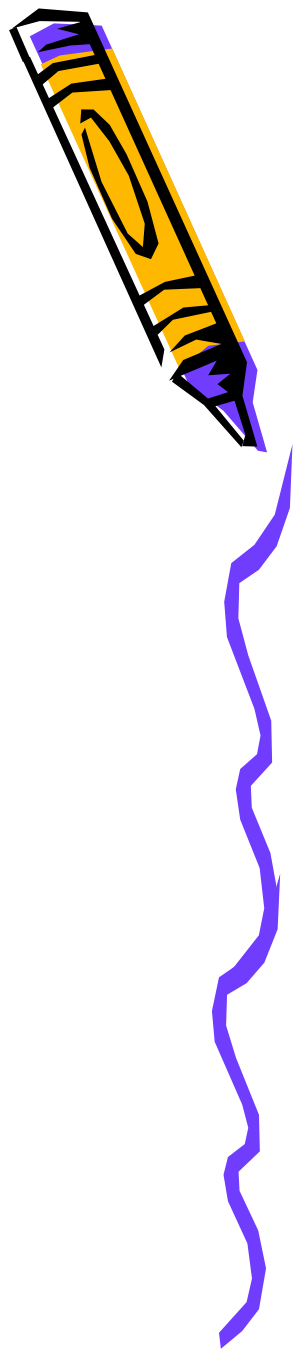
- Bilgisayar yazılımlarında art arda gelen dizinleri birbirinden ayırmak için kullanılır:

`C:\Dos>MD \Oyun`

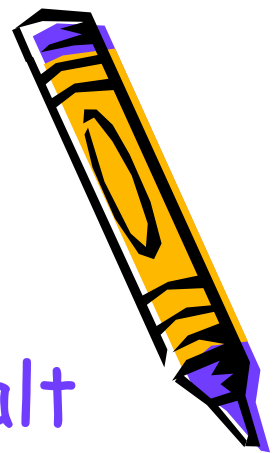

Tek Tırnak İşareti (' ')

- Tırnak içinde verilen ve yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için kullanılır.

Denden İşareti (")

- Bir yazıdaki maddelerin sıralanmasında veya bir çizelgede alt alta gelen aynı sözlerin, söz gruplarının ve sayıların tekrar yazılmasını önlemek için kullanılır:

a. Etken	fiil
b. Edilgen	"
c. Dönüşlü	"
ç. İşteş	"

Yay Ayraç (())

Cümlenin yapısıyla doğrudan doğruya ilgili olmayan açıklamalar için kullanılır:

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

(Nurullah Ataç)

Köşeli Ayraç ([])

1. Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır:

- *Halikarnas Balıkçısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.*

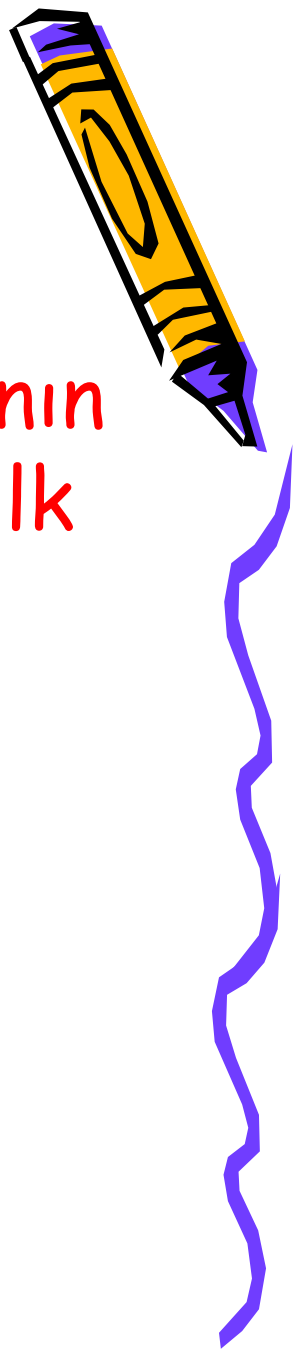

KISALTMALAR

- Kısaltma; bir kelime, terim veya özel adın, içerdiği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesi ve simgeleştirilmesidir.

1. Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları genellikle her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır:

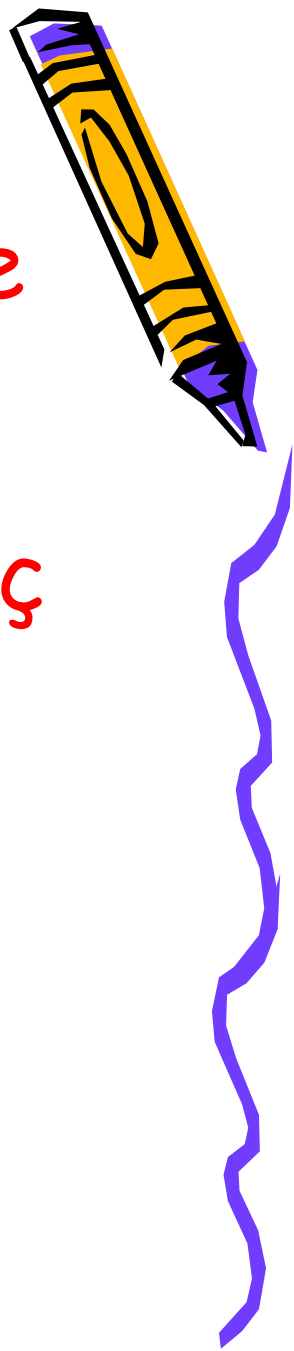
Büyük harfle yapılan kısaltmalar:

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi),
TDK (Türk Dil Kurumu),
ABD (Amerika Birleşik Devletleri);
KB (Kutadgu Bilig);
TD (Türk Dili),
TK (Türk Kültürü),
KB (kuzeybatı),

TDED (Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi)
B (batı),
D (doğu),
G (güney),
K (kuzey);
GB (güneybatı),
GD (güneydoğu),
KD (kuzeydoğu).

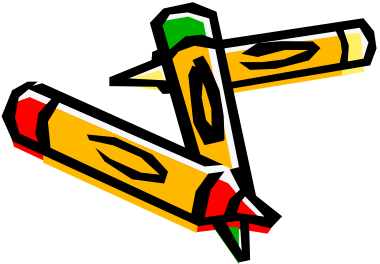
- Ancak bazen kelimelerin, özellikle son kelimenin birkaç harfinin kısaltmaya alındığı da görülür. Bazen de aradaki kelimelerden hiç harf alınmadığı olur.
- Bu tür kısaltmalarda, kısaltmanın akılda kalabilmesi için yeni bir kelime oluşturma amacı güdülür:

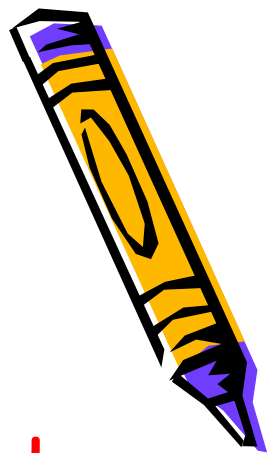
BOTAŞ (Boru Hatları ile Petrol Taşıma
Anonim Şirketi)

İLESAM (İlim ve Edebiyat Eseri Sahipleri
Meslek Birliği)

TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi)

- Gelenekleşmiş olan **T.C.** (Türkiye Cumhuriyeti) ve **T.** (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

2. Element ve ölçülerin uluslararası kısaltmaları kabul edilmiştir:

C (karbon)

Ca (kalsiyum)

Fe (demir)

m (metre)

mm (milimetre)

cm (santimetre)

km (kilometre)

g (gram)

kg (kilogram)

l (litre)

hl (hektolitre)

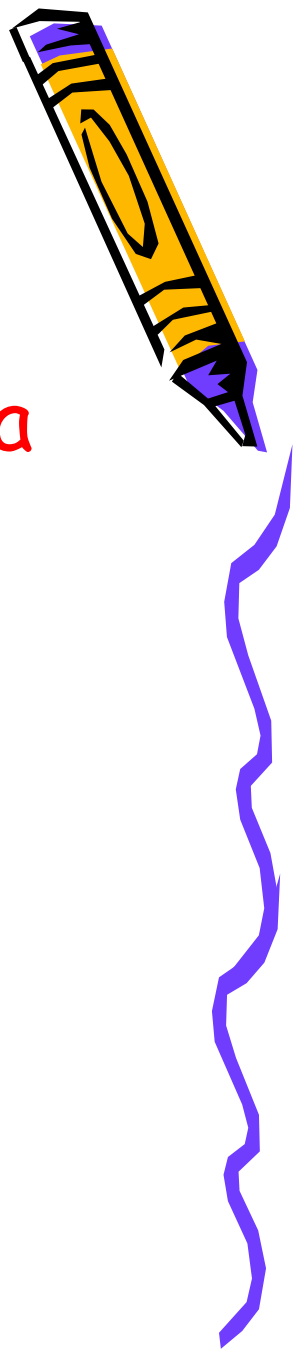
mg (miligram)

*m*² (metre kare)

*cm*² (santimetre kare)

3. Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarıyla element ve ölçülerin dışında kalan kelime veya kelime gruplarının kısaltılmasında, ilk harfle birlikte kelimeyi oluşturan temel harfler dikkate alınır:

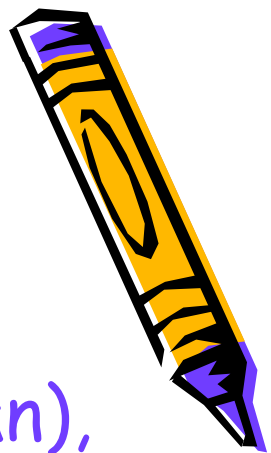

- Kısaltılan kelime veya kelime grubu; özel ad, unvan veya rütbe ise ilk harf büyük; cins isim ise ilk harf küçük olur:

Alm. (Almanca),
İng. (İngilizce),
Mah. (Mahalle),
Prof. (Profesör),
Dr. (Doktor),
Av. (Avukat),
Alb. (Albay),
Gen. (General)

is. (isim),
sf. (sıfat),
hızl. (hazırlayan),
çev. (çeviren),
ed. (edebiyat),
fiz. (fizik),
kim. (kimya).

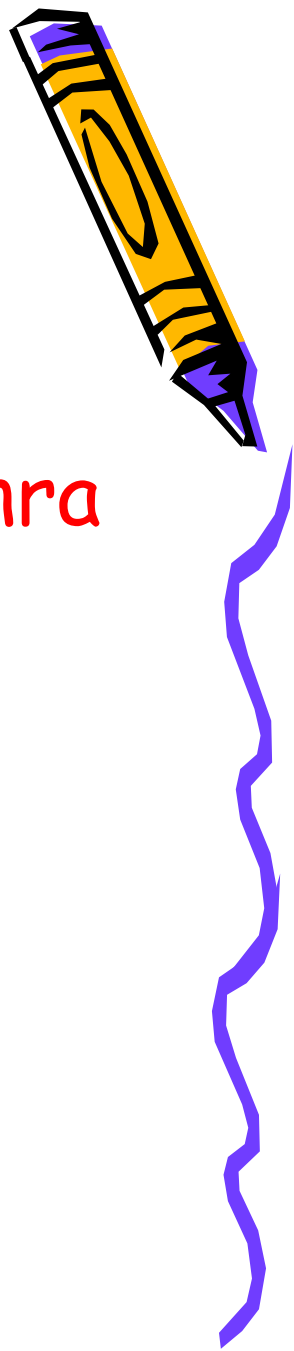
- Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır:

cm'yi
kg'dan
mm'den
kr.un

- Sonunda nokta bulunan kısaltmalar kesmeyle ayrılmaz.
- Bu tür kısaltmalarda ek, noktadan sonra ve kelimenin okunuşuna uygun olarak yazılır:

Alm.dan
İng.yi
vb.leri

- Tonsuz (sert) ünsüzle biten kısaltmalar, ek aldıkları zaman okunuşta tonsuz ses tonlulaştırılmaz:

AGİK'in (AGİĞ'in değil)

CMUK'un (CMUĞ'un değil)

RTÜK'e (RTÜĞ'e değil)

TÜBİTAK'ın (TÜBİTAĞ'ın değil)

- Ancak *birlik* kelimesiyle yapılan kısaltmalarda söyleyişte *k*'nin yumuşatılması normaldir:

ÇUKOBİRLİK'e (söylenişi ÇUKOBİRLİĞE),
FİSKOBİRLİK'in (söylenişi
FİSKOBİRLİĞİN)

- Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır:

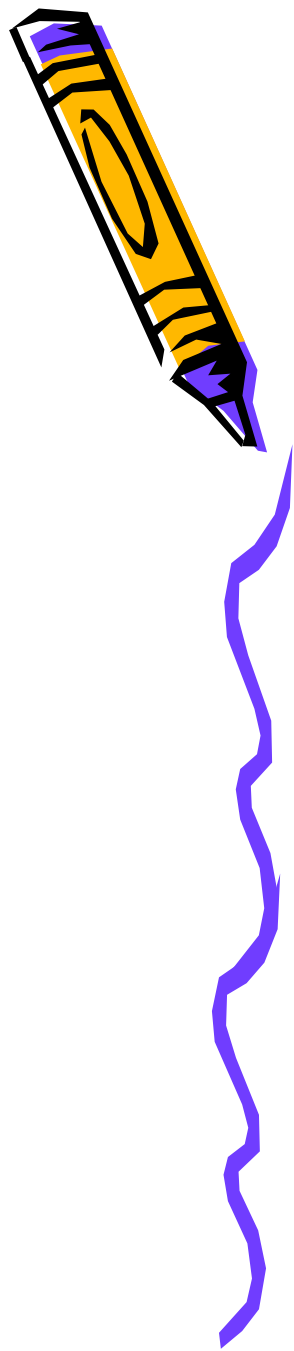
BDT'ye

TDK'den

THY'de

TRT'den

YTL'nin

- Ancak kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır:

ASELSAN'da
BOTAŞ'ın
NATO'dan
UNESCO'ya

